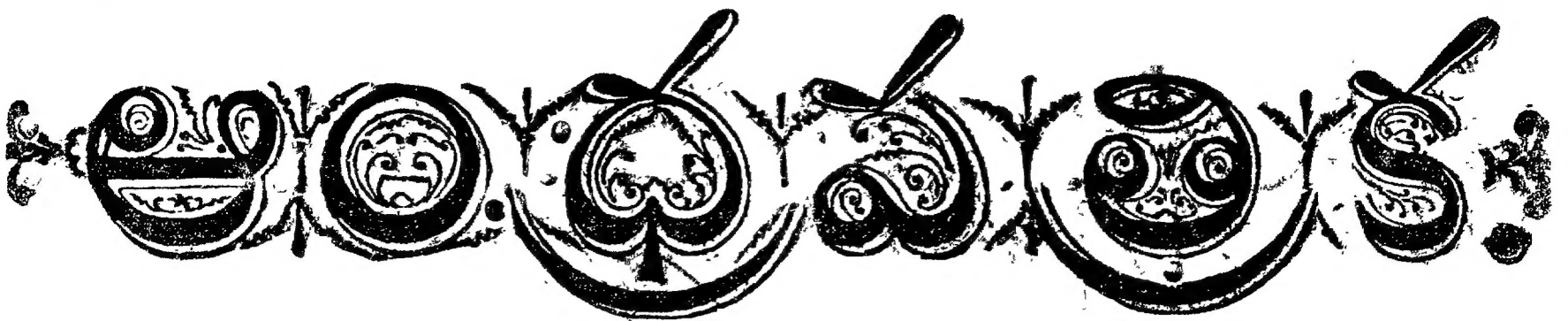

Register No. M. III8.

Post Box No. 212.

వి. పి. కె. క. 1-4-1-1-1
Telephone No. 544.

౩౦౯౩౯ ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11 } చెన్నపట్టణము 1924 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 8-వ తేది మంగళవారము } No. 6
సంపుటము ౧౧ } శ్రీ రక్తాక్షినామ సంపత్సదము, వైత్రమాన శుద్ధ చవతి ౪. } సంచిక ౬

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేల యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంధభాష తీసి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవంతిది

తలనొప్పి మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
శరీరపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును,
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
తగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును దుర్బగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెటివీధి మదరాసు.

అర్జును చిన్నదియైనను లేక పెద్దదియైనను మిక్కిలి శ్రద్ధతో చేయబడును

పట్టెలుతీర్చిన డ్రైమండుగాజులు

8 స-7 సవరములలో తయారగును జత 1 కి చేవారము ౪ చా మజారి ర్పు 0.

బోలు చేతిగొలుసులు

4 స-8 సవరములలో తయార చేయవచ్చును. తరుగునహా మజారి జత 1 కి ర్పు. 14

గెట్టి గొలుసులు

5 స-10 సవరముల వరకు తయార చేయవచ్చును జత 1 కి మజారి ర్పు 10, 15 వరకు గలదు.

(5) 172 పుటలుగల అంకమైన మా క్యాటలాగు 1 కి ధర ర్పు. 1-0.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ, నలువర్రకులు, చైనాబజారులోడ్డు, మదరాసు.

అనేకములగు బంగారుపతకములను పొంది పొగడిగాంచిన

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్య గారి

వేగు మందులు వివిధ కలరా మందులు

అనేకవేల జనులను మృత్యువువారనుండి కాపాడినవి

స్వల్ప ర్పు. 2-2-0 లు, ర్పు. 1-2-0 లు.

ప్యాంంగు, పోటీజి ఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగులు ఉచితము.

అనేకవిధ వ్యాధులకును అయిదేడ దివ్యావధము లిడుగలవు.

తంజివిలాసము: } వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

పండిట్, మదరాసు. } ఆయుర్వేదాశ్రమం

41, అచారప్పకవిధి, జార్జిటౌన్, మదరాసు.

పజ్జాట్లు: } దాదా కరిపెని, చైనాబజారువిధి, జి. టి, మదరాసు.

స్వస్తిపార్శ్వ పెద్దవిధి, తరువల్లికేజి, మదరాసు.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

౯-4-24 శనివారము నుండి 11-4-24 తేది శుక్రవారము వరకు

సా. 6-15 X ౧౧ (కె. రోజు-రెండూ ప్రదర్శనము. రాత్రి 9-౩0

కని ఆదివారములందు 8-15 X ౧౧ లవకుడ

యూనిక్స్ న్యూఢియో.

ది ఫాన్ మేఫార్మర్స్

విజ్ఞానం దెస్సాండు అను ఆయన భార్యకరమైన పోరా

ము, కీర్తి అద్భుతము నున్న నవల ఆస్వద్భుతములు.

9, 10, 11, 12 ఉపభంక కథనటివారము; 8 భాగములు;

యూనిక్స్ ఇంటర్ నాషనల్ న్యూసుసూడ చూడబడును.

కావలెను:

ప్రతి చోట నూ క్యాటలాగ్లను విక్ర

యించుటకు ఏజంట్లు కావలెను మిక్కిలి లా

భకరమైన వ్యాపారము. దరఖాస్తు పంపిన

ప్రవర్తకులు తెలుపబడును.

Rajvaid Sri Ramandasji Kaviraj

152 Harrison Road, Calcutta

ఎలక్ట్రిక్ పాకెట్టు లావు

పూర్తిపెట్టు 1 కి 2-4-0

చేయ 1 కి 0-120

బజ్జు 1 కి 0-6-0

సిక్ లైట్ల ప్రింగ్ టాపు 1 కి 1-8-0

పానికాడి, ప్రొ-న (నూ), రిం-౧-౨.

చెరుకురార్లు డజను-1 కి 0-12-0

మినియోక్ట్ ప్రార్లు

రెన, చినాబజారులో

మదరాసు.

ప్రకటన

నేనున్న యెల్లూరగ్రామ కాపురస్తులు రాజశ్రీ, నున్నా నాగేశ్వరరావు 2 నున్నా మల్లి కార్జనుడు, 3 నున్నా గంగరాజు, 4 నున్నా చెండ్రశేఖరం, 5 నున్నా భీమరాజు, 6 కొండూరి నారాయణరావుగారున్న కలసి మోతే నర సింహరావు పవరుపేటకొట్టు అనేపేరుతోనా పెట్టుబడితో కిర్కనాయులు వగయిరా అయిత్తు వ్యాపారమున్నా అపరదనుసులు సహిష్ వ్యాపార మున్నా దీనినాము నగరు వ్యాపారం ది 31-3-24 సం॥ తేదీనుండి నిలిపివేయడమైనది గనుక సదరు ఫరములకు యివ్వవలసినబాకీలు నాకుమాత్రమే చెల్లించవలెను యీ సంగతి సదరు ఫరం తో వ్యాపారంచేసిన వారందరు గమనించ కోరు చున్నారు.

మోతే నరసింహరావు

జమిందారు, విస్సన్నపేట అండ్ సుందెపల్లి యెస్టేటు.

ప్రకటన

కృష్ణాజిల్లా భీమవరం తాలూకా భీమవరం గ్రామంలో తేలు వేలూ సరవేలం గారికి యిట్లు స్థలము భూములు వున్నవి. ఆయన అంతరించిన సదరాస్తీ ఆయన భార్య అయిన మోతేమల్లగారికి వారసత్వం వున్నది. ఆయన పోయే సరికి వారి కుటుంబమునకు యే విధములైన దణములున్నా లేవు. సదరాస్తీ ఆస్తియందు, మారమ్మగారికి తీరిక కాలంలో అనుభవించుటకు వాడుకలదుగాని యేవిధములైన అన్యాయములు చేయుటకు వాడుకలేదు. ఆస్తిలో వేలూ అంతరించిన వారి కుటుంబమునకు వారసత్వం వున్నది. ఆస్తిలో వేలూ అంతరించిన వారి కుటుంబమునకు వారసత్వం వున్నది. ఆస్తిలో వేలూ అంతరించిన వారి కుటుంబమునకు వారసత్వం వున్నది.

భీమవరం } వేలూరి వెంకట్రామయ్య
12-3-24

పాలకొల్లు మునిసిపాలిటీ

ప్రకటన

1920 సం॥ మద్రాసు టౌన్ ప్లానింగు ఆక్టు VII యొక్క షెక్షను 9 ననుసరించి పాలకొల్లు మునిసిపల్ కౌన్సిలువారు ది 28-3-1924 తేదీని నెం 451 రు రిజల్యూషనులో, పాలకొల్లు మునిసి పల్ సరిహద్దులలోయున్న యీదిగువ నుదహరించిన సర్వే నెంబర్ల భూమి పట్టణాభివృద్ధి నిమిత్తము టీసికొనబడునని తీర్మానించినారని యిందు మూల ముగా ప్రచురపరచడమైనది.

1. సర్వే నెంబరు 60
2. ,, 162
3. ,, 56 బత్తాయిలోట మినహా
4. ,, 409

యీ విషయమై యేమైన సలహాలుగాని ఆక్షేపణలుగాని వున్నయెడల యీ నోటీసు తేదీ లగాయతు 30 దినములలోగా మునిసిపల్ చైరు మనుగానికి తెలియపరచుకోవలెను.

పైన వివరించిన భూములకు ప్లానులు ఆఫీసు టయుములో మునిసిపల్ ఆఫీసుకువచ్చి చూచుకొన వచ్చును.

బి. వి. శ్యామరావు
చైర్మన్ 24-24

మైసూరు నూతన శాసనసభ

ప్రథమ సమావేశము

డివాన్ ప్రారంభోపన్యాసము

తెంగళూరు 4 ఏప్రిల్:—సంస్కరింపబడిన మైసూరు శాసనసభ ఈ ప్రధానోపన్యాసము తెంగళూరునందు సమావేశ మయ్యెను. ఈ సమావేశ సభాసభ్యులందఱు మీర కృతజ్ఞులము నేనుగారిచే నుపహరింపబడిన శోభనీయ అభ్యుదయ కట్టెను చర్చించబడిన, దాదాపు సభ్యులందఱు చూడలేక. అధ్యక్షు డగు డె. డి. (డివాన్) గారి యుపన్యాసమును ప్రతిపలు గావించి కీర్తిని యిచ్చెను.

ప్రశ్నోత్తరములు

ఈ సమావేశ ప్రశ్నోత్తరముల సమయ ముత్సాహభరిత ముగ నుండెను. మృదాను సర్వమునుండి బయలుదేరిన నుండి ప్రశ్నలారాజుగారికి రింకను అప్పింట్లు కలెట్రలగా సంఖ్యా సమవారి యుద్ధోగమున నుండెననియు, ప్రశ్నల అధికృత్య నీతిని గమనించి వీరిని తిరిగి జంపివేయు విషయమున ప్రభుత్వమునా కాలోచించెనని యిది యు ప్రశ్నించి రి సంఖ్యాసమన వీరియను సర్వ ను దాదాపు మిల్కగణము గారి సాక్ష్యమున గ్రహించుట, ప్రీవీకృత్యమునా నిరూపించిన విష యమును ప్రభుత్వమునా గమనించిరా? అతడు తన సాక్ష్యము నందు దెలిపిన విషయములకును అతని ప్రకటనయు పరస్పర కృతరేఖగనుండెనని ప్రీవీకృత్యమునా దెలిపి. ఈ విషయమున ప్రభుత్వము వాతేమైన చర్యనీకొనెదరా యనియు మరెముక ప్రశ్న యడుగబడినది. మొదటి ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తర ము స గు చు ప్రశ్నం గ రా జ మ గా రి ని, కం ట్రాక్టును దెలిపినట్లు నిర్ణయము ముగియక పూర్వమే తిరి గి జంపివేయుటకు వీలలేదనియు, రెండవ ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తర ము స గు చు వీరియను సర్వను విషయమున సెట్టిచర్య దీసికొన వలసినదియు ప్రభుత్వమునా కాలోచించుచున్నారనియు ప్రభు త్వసభ్యులు దెలిపిరి.

కాంగ్రెసు నాయకులపై నిషేధము

మాదమిక్కి కాంగ్రెసునకు సంబంధించినది. స్వదేశీ సం స్థానముల కృతవహరములతో జోక్యము వున్నవని కాంగ్రె సువారు దెలిపిన విషయమును ప్రభుత్వమువారు గమనించిరా? అట్లయినచో వండిరిమిక్కి (అలహాబాదు) మొదలగు గుర్రునీడ సాంఘిక రాజకీయముల గురించి ప్రసంగించునని పూచీసాగి గినను (కె. ప్రా. కో. 144 సెక్షను) కింద నోటీసుల జొసగుట కు కారణమేమి అని ఒక సభ్యు డడిగెను.

ప్రభుత్వమునా రీతికృతు ప్రత్యుత్తరమునకు భారత స్వదేశీ సంస్థానములగురించి జాతీయమునా సభవారి అభిప్రాయ ముల తమకు దెలియదనియు, స్థానిక కాంగ్రెసు సంఘము వారు తమకంటేవరకు ప్రభుత్వమునట్టి చూచినయెడల అది ప్రజల అధిక పునర్యధికారమునా మార్చివే చెందినదిక తమకు జోచలేద నియు ప్రత్యుత్తర ము స గ బ డె ను. కాం గ్రెసువారు తమ కార్యకర్తలమును అధిక పునర్యధికారము మార్చివే చెందినదిక తమకు జోచలేద నియుమిరముగ జేసికొనినను, అయితే సీయలను బట్టి, మొదటి 144 సెక్షను కింద నోటీసు జొసగుటకు అధికారముగలదని ప్ర భుత్వసభ్యుడునుడిచెను. ప్రశ్నోత్తరములదాదాపు ఒక గంట సే పు పుటెను. అంతకు పూర్వము, డి వా ను ను ఆ ధ్యక్షుడును ఎ. ఆర్. డె. డి. ఎన్. వి. సి. వి. ఇ. గాడు ప్రస్తావ పరిషతుల సింహావేశము మొదలుచు దీర్ఘముగ నువ్వనించిరి.

అధ్యక్షుడు

అసమయమున వారి క్రిందివిషయముల దెలిపిరి. సంఖ్యా అధికృత్యము గురించి ప్రభుత్వమునా రింక ప్రశ్నతో కాలోచించు చున్నాడు. కాని, ఈ కార్యక్రమములు పూర్తిగా రిక్కిపో పుటచేరన, దానివెనుకే వాడుక్య కర్తవ్యాలు అధికృత్య ప్రి సోగగుటచేరను, క్రిందటి కర్తవ్యముల నీరసకర పరిషతుల ఆకాంక్షలరముగా నుండెను. ఈ కర్తవ్యము పరిపాటు మొర యో మి రి క్య య మ తో జ రి పి, ఆయివ్వముల సరిపుచ్చు యిచ్చించినను అకొనని దైవములవలనన యును సభ్యులముల విరద్ధముగూర్చి ప్రభుత్వమునా ముఖం భంగము గలుగజేయు నని తోచుచున్నది. దానికి తోడు అయివ్వము వట్టికొందు తలంపని కొన్ని వేద వేదములకర్తవ్యములు తట స్థించెను.

మైసూరు నిలువ ఆదాయము
మదన కామేశ్వర తేవ్యము

వారి కొనగలదిన తెంగళూరు ఆదాయమునందు నిలువయున్న మొ త్తములగుంచి విచారించుచున్నాడు. ఈ కృతవహరము తిరిపరకు సంకృతికరముగ జరుగుచుండెనని ప్రభుత్వమువారు గంతోమము తో దెలుపగలరు. భారత ప్రభుత్వమునా రీ విషయమున గానిం చు నిర్ణయము త్వరతోనే వేలువడిగలదు. గత మూడు సంవత్సర సంవత్సరముల నిలువ ఆదాయము తాలూకు రు రి లక్షలను ప్ర భుత్వమువారు చెల్లించిరి. ఈ తాలూకు ప్రభుత్వమునా రికి రార యిన తెంగళూరుతోనూడ గలపి 18 లక్షలు ముట్టెను.

విద్య

విద్యాభివృద్ధిని గురించి డివాన్ గారిట్లు నుడిచిరి. చాల ఎయిడెడు ప్రైవేటీకరణముల ప్రభుత్వపాఠశాలలకు మార్చబ డెను. గ్రామపాఠశాలల కొనర్యసహాయము మొత్త మధిం ను సర్పించెను. ఈ సహాయములకు అభ్యర్థముగానున్న గ్రామపా ఠశాలల కొంచెములకు ప్రోత్సహించగలిగెను. ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. ప్రిమును గురించి విచారించుటకు నియమించబడిన ఉపసంఘమువారి నిజాదిక విచారించుటకు. ప్రాథమిక పాఠశాల భవనముల నిర్మాణము ఏర్పడుటకు. ఈ కార్యక్రమముల కి రింకను నాచరణలో పెట్టుటకు విద్యాశాఖనా రె యున్నాడు.

ఈ క్రొత్త సంస్కరణలను వికలభావముతో నిర్వహించు టకు మందరమును బద్ధించుటమై యున్నాము. అధికారము ను అధికారేతరులను కలసి వనితేసినచో నుపహాసకార్యమున మనము చాల భిన్నునింపి మైసూరునకు గౌరవము నొడగూర్చు దముగాక యని కోరుచున్నాను. (జి. కె.)

చాకులు-తాళములు
మంగళి కత్తులు.
అంధ్రసాహిత్య కేంద్రమునది. తెలుగునది
యెంకే భరణ్యాలూరునది గ్రామము.
బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో గిమిటెడ్
కట్టెట్లు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.
8081 తెల్లపూరు. (గోదావరిజిల్లా)
తెలిగోటి అగ్రెజు: "ఇంద్ర ప్రస్థ" తెల్లపూరు

మదన కామేశ్వర తేవ్యము.
దుర్బలుల పాలిటి సంతేది మేనాము, నిక్కాక కుక్క నవ్వు ము, నిస్సక్తున, అతిమూలము, వీటిని వాచించి మంచి బలమును, యావ్యసమును, కాంతిని, పిర్వకృద్ధిని, సంతాపప్రాప్తిని కలిగించు వరప్రసాదము. 2 డబ్బీలను వాడును.
20 రులముల డబ్బీ రు 1-4-0. వి. పి. చారి 0-8-0.
పి. శి. పి. అందు కంపెని,
ఆయుర్వేద సమాజం పెరిచేపి. (నెల్లూరుజిల్లా.)

ఆంధ్ర శబ్ద చింతామణి
వ్యాఖ్యానము
కర్త:—చారనండి రామశాస్త్రిలుగారు
అంధ్రవాక్యమునందలి ప్రథమ విభాగము నన్నియభట్టా టుకు రచించిన ఆంధ్రవాక్యకరణమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతకవులను విమర్శించి నన్నియభట్టా నూతనములను సంస్కృతాంధ్రములందు ఆంధ్ర భాషా శబ్దములను దాహరించుచు వ్రాయబడిన ఆత్రావ్యమును వాక్య ఆంధ్రశబ్ద చింతామణి నన్నయ కర్తృకముగా కాదను కా వాదములన్నియు సుప్రమాణముగా ఖండింపబడినది. భాషా సేవకు తెల్లన ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము తెన్నియొ గలవు—
రెం 0-12-0. పోస్టేజీ చేయి.
మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకాశాలయము, చిన్నపురి

పగుళ్ళకు తెలము
వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-6-0. వి. పి. తో 0-11-0
1 డబ్బీ మొదలు 6 డబ్బీల వరకు పోస్టేజీ 0-5-0 మూతమే.
అరికాట్లు, అరిచేటలు, చర్మము కారకలను, కీర్తగాలి నలన పగిలి నీరుకారుటయు, కలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈ తెలమును రాచిన పగుళ్ళుమాని కలపోయి మంచిచర్మము రాగల దు. పగుళ్ళునొప్పియు నయచును. స్వల్పకరము. కాలి పగు కృత ఈ తెలము అత్యంతోపయోగకరము.
అమ్మకొంబనండిపో, బొంబాయి, మదరాసు.

గోదావరిజిల్లా ప్రాథమిక ఉపాధ్యాయ యాజమాన్య మహాజనసభ - కాకినాడ

నేటియందుమున గోదావరిజిల్లా ప్రాథమిక పాఠశాల యాజమాన్యమహాసభ, శ్రీమతి కోకా కృష్ణ వేణమ్మ గారి ఆధిపత్యముక్రింద సమావేశమైనది. ఈమె యిదివరకు గోదావరిజిల్లా ఎడ్యుకేషన్ కో-ఆర్డినేట్ పుష్పవేణమ్మగారి నున్నది. ఈ ప్రేక్షకత్వము కర్ణాటక ప్రధానిజియే సభనలంకరించి నది. మూడు 90 మంది ప్రతినిధులును, 150 మంది పుష్పాధ్యాయ ప్రేక్షకులును సభకు విచ్చేసిరి. సభనలంకరించిన వారిలో ప్రముఖులు శ్రీయుత భట్టిప్రోలు సోమసుందరరావుగారు ఎం. ఏ. ఎల్. టి. ఎడ్యుకేషన్ ఆఫీసరు, దుగ్గిరాల ప్రకాశరావుగారు, అనంతరామయ్యగారు, ఎం. ఏ. కారేజీ పుష్పాధ్యాయులు, శ్రీయుత గంటి వెంకటరావుగారు, గోదావరిజిల్లా ఎడ్యుకేషన్ కో-ఆర్డినేట్ అధ్యక్షులు మొదలయినవారు.

అధ్యక్షురాలగు కోకా కృష్ణ వేణమ్మగారి యుపన్యాసము

ఉపాధ్యాయోత్తములారా! మహాశయులారా! ఈ ప్రాథమిక పాఠశాల యందు, నేటి మహాసభకు నన్నధ్యక్షురాలినిగా నెన్నుకొనినందులకు వారి కనేక వంద నము లర్పించుచున్నాను. ఈ గోదావరిజిల్లాలో పెక్కుమంది నాకన్న నెక్కుడు విద్యావంతులును, వీరి యుద్యమము నెక్కువ నేర్పుతో నడువగల సామర్థ్యము కలవారు నుండగా, నన్ను వీరంద రీవదవియం దుంచగోరుటలో, విద్యాభివృద్ధియందు ప్రే మగుల శ్రీలయందు వీరికిగల గౌరవమునకును, అభిమానమున కును నే నెంతయు సంతరించి, విముఖులు గాకుండునట్లు వారి కోరిక నెఱవేర్చినది, యీపదవి నంగీకరించుటకు సాహసించ గలిగితిని. ఇచ్చట సమావేశమైన వారందరిలో, ఉపాధ్యాయు లలో నేమి, యీసభయొక్క ముఖ్యోద్దేశములకు సమ్మతిని తెల్పుచు, మనలను గౌరవింపవచ్చిన తదితర మహాశయులలో నేమి, చాలమంది, అనుభవముచేతను, విద్యచేతను, వయస్సు చేతను, గౌరవనీయులుండ, నావంటి ఇంటరుమిడియేటు క్లాసు వరకు చదివి, అనారోగ్యమువలన, యెక్కువ విద్య స్వీకరింప జాలని యల్పజ్ఞ మీ కుపన్యసింప సమకట్టినందుకు మన్నింప నేడెద. శ్రీమతుగూడ ప్రజావిద్యాభివృద్ధికోరకు పాటుపడు ప్రోత్సాహమును, హెచ్చరికయును, కలగజేయుట కవకాశము నిచ్చు, నిమిత్తమాత్రమున, నన్ను వీరెన్నుకొనినట్లు గ్రహించ కుండిన, యీస్థానము నధిష్ఠించుటకు సమ్మతించు దానను గానని దృఢముగా జెప్పగలను. నేనీతరి మనవిచేయు అంశ ములయందలి తప్పులనున్నించి గూఢమున గ్రహించి యీసభ వారెల్లరును, ఈసమావేశమును జయప్రదముగా జరుపుదురని ప్రార్థించుచున్నదానను.

ఇప్పటి కాలపరిస్థితులనుబట్టి ప్రభుత్వమువారికిగాని, ప్రభుత్వేతరులకు గాని, వ్యాపకములు మొదలు. అందుచే జన సామాన్యముకుగల కష్టముఖములను గమనించి, మొరల నాల కింది, కష్టములను నివారించి, హెచ్చరికజేయుచు, వారికి వీరి వరును ఉచితరీతి తోడ్పడ లేతున్నారు. సంఘమునందు భగ వంతుడు కలడను పెద్దల వాక్యములు విరళకములు గావు. సమానకారణములచేత కష్టముల ననుభవించుచున్న జనులు సమా వేశమై, తమ యభిప్రాయములను సంఘీభావముతో వెల్లడించు కొన్నచో, దొరలెవరనువారుగాని, నాచే నియమింపబడిన పాలకులుగాని, కష్టముల సవిస్తరముగ పరిశీలించి, ఉచితరీతిని వారి బాధల నివారంపడకు ప్రయత్నముల జేసెదరు. ఇది సమ స్తదేశములయందు జరుగుచున్న పరిపాలనాపద్ధతి. మా యుపాధ్యాయు లాకసంఘముగ జేరి, తమకార్యములను సంఘీభావ ముతో నొనర్చుకొన యత్నించినపుడల వారి కార్యములు క్రమక్రమముగా చక్కబడుటకు వీలు గలుగును. ఈ యుద్య మమున కుపక్రమించు, యుపాధ్యాయులు, తమకు ఉచితధర్మ ములును, వివిధకార్యములును, కలవన గ్రహించి వానిని నిర్వహించుటలో తమలోపము లేకుండ తృప్తికరముగా జరుపు భారమును నహింసపరిగి యుండవలసి యుండును. అప్పుడు వారి కోరిక రీతయలకు దైవము తోడ్పడును.

ప్రాథమికవిద్య:- ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు నడుపు చున్న ప్రాథమికవిద్యాపాఠశాలలో The Three R's అన యున్నది. ఇట్టివిద్యవలన కొంతలాభమున్నను అది బహుస్వల్ప ము. తమ ఏలుబడిలోనున్న జనులను పూర్ణముగా నిరక్షరకు డులనుగా నుంచిన న్యూనత గౌరవకరగల రాజ్యమునకు చెంద తుండునంతవరకు మాత్రమే యీవిద్య యుపకరించును.

విద్యనభ్యసించుట నాగరకతగల ప్రతిరాజ్యమునందును ప్రతిమనుజునకును జన్మచేగలిగిన హక్కుయైయున్నది. ఇప్పటి ప్రాథమికవిద్య ఇంటిపద్దుల వ్రాసికొనుటకును ఆచ్చుపుస్తక ముల నర్థము తెలిసికొనలేకయే చదువుటకును నిశానీలతో బదు లుగ చేర్చాల్సి చేయుటకును నుపకరించుచున్నది. అట్టి విద్యకు సర్వసముదేశ సర్వేత్వయని స్పష్టతతో మానవులందరు సమాన హక్కు గలవారనియు సమానమైన స్వతంత్రత గలవారనియు బోధించగల సామర్థ్యములేదు. ఇట్టి విద్య నేర్చినవారి కిందిజ్ఞత కు తార్కాణములు ప్రభుత్వమువారు ప్రజలనే పరిపాలకులుగా నుంచు సలకల్పముతో ప్రభుత్వములో చేసినమార్పుల Reforms వలనవచ్చిన ప్రజాపక్షప్రతినిధి ఎన్నికలలో తాము యిచ్చే ఓట్లయొక్క అర్థముగాని, తమకుగల జవాబుదారీ గాని, బోధ పరచుకొనలేకపోవుటయేగాక, తమొక్కవసారు లడిగినవారి కిని, తమొక్కవగా బలవంతపరచినవారికిని యిచ్చట, మీయం దరిలో చెప్పుట కుచితముగాని కొన్ని యితరపద్ధతులను ప్రయో గించి, వోవరచుకొనినవారికిని ఓటులనిచ్చి, వారిని ప్రజాప్రతి నిధులనుగా నెన్నుకొనుట యాదిగాగల ఆయాచరణీయ పద్ధతు లను, నిషేధింపకై లేకపోవుటయే. ఈవిద్యవలన ఆలోచనకై ప్రజలహక్కు, భాగ్యతల తెలిసికొనువిధము, నిజమైన స్వదేశాభి మానము, వ్యవహారజ్ఞానము మొదలగు ముఖ్యంశములు పట్టు పడవు.

ప్రభుత్వ మక్రమమైన దేశప్రజలకు కష్టములు, ప్రాణ హాని, ద్రవ్యహాని, అమరార్థ మొదలగు చెడుగులు సంభవించు ననియు, దేశసుఖమునకును దేశాభివృద్ధికిని కారణమై, కంటికి రెప్పవలెగాను ప్రభుత్వమే సక్రమమనియు, అట్టిప్రభుత్వము నందు, భక్తి ప్రతిమనుజునకు విధియనియు, తెలుపకై ఈస్వ ల్పవిద్యయందులేదు. బాలురకు, తమదేశముయొక్క యాధిక్య తను నేర్వకధలను తెప్పచు, తమదేశీయుల ధైర్య సై ర్యముల నర్థించుచు, తమపూర్వుల బుద్ధివశలతను విచరించుచు తమదేశపు నడులయొక్కయు, పర్వతపుశ్చిఖరములయొక్కయు, తదితరప్ర కృతివిశేషములయొక్కయు గొప్పదనమును నేర్చుచుండవలెను. తమదేశీయులయం దెక్కువ ప్రేమగలుగజేయునట్టి చరిత్రలను వినునప్పుడును, చదువునప్పుడును, ఒకవిధముగ యావేశమొద పున ట్టినరవలెను. పిల్లలు పెద్దలైనపుడు దేశభక్తులై, దేశ నేవయం దెక్కుడుప్రేమము గలవారై, తమదేశాభివృద్ధికి పట్టు డలతో పాటుపడుటకు, మనోవికాసము నిచ్చువిద్య కావలయు ను. మన ప్రాథమికవిద్య ప్రస్తుతస్థితియం దిట్టి విశేషములను, నేర్పజాలదు. ఎల్లవిధములచేతను, గౌరవనీయులగు, తల్లిదండ్రుల చేరున తల్లిదేశమనియు, తండ్రిదేశమనియు, పిలచుచు ఒకదేశ మందు నివసించుజనులు జాతిమతభేదములు పాటించక అందరు నొక పెద్దకుటుంబములోనివారుగా భావించుకొని ఆదేశము లకు సంభవించు గౌరవలాభములను, లాభనష్టములను, సుఖ దుఃఖములను, ఆప్రజలు తమకందరకును సమానముగ సంభవించి నట్లు భావించుకొనుచు, దేశాభిమానముగల్గి, ఆయాదేశములయం దు, మంచి యశస్సును పొందుచుండవలెను. హిమవత్పర్వత కన్యాకుమారి యగ్రమధ్యస్థితమైన యిండియాదేశపు పసిపిల్లల కందరికి చిన్నగ్రంథనిరాక్షేపణ దేశాభిమాన మన కెట్టిదో తెలియజేరం పాఠములను గజపబుటు కవకాశ మిచ్చువిద్య ముఖ్యము.

వృత్తివిద్య:- మనగ్రామములయందు, వివిధవృత్తుల వలన జీవనముచేయు గృహస్థులు తమపిల్లలను బడికి పంపినం దున వచ్చిన విద్య తమవృత్తికి సంబంధించి యుండకపోవుట వలన, తమ కనుపయోగమనియు, చిన్నతన మంతయును, బడి యందు విద్య నేర్చుకొనుటయందే గడపుటవలన తదంతరము తమసహజ (తుల) వృత్తియం దభిరుచితోక యది చక్కగా నలవడదు తమపిల్లలు వారిజీవనోపాధికితగు పరికరములు సంపా దించుకొనలేమి చెడవనియును భయపడెదరు. ఈభయము సకారణము. మన ప్రారంభ విద్యాపాఠశాలయం దీలోపములు చాల యెక్కువగ మన్నవి. ఏగ్రామమునం దెప్పటి ప్రజల యున్నదో అగ్రామమునందలి పాఠశాలలోని బాలు రావృత్తి యందు ప్రవీణు లగునటుల బోధనాపద్ధతుల నేర్పరచినయెడల గ్రామస్థులు తమ బాలరను పాఠశాలకు సంపుటకు జంక

కుండుటయే గాక మిగుల 'నుత్యాహముతో' బంపెదరు. పరి యైన ప్రతిఫలమును వారుపొందెదరు.

తైజిప్పిన విధమున మనబాలర కవసరముగు సంగతు లను బోధించు వాచకపుస్తకములు మన భావయం దున్నయె డల అట్టివానిని ముఖ్యముగా పాఠశాలయం దుపయోగింప వలసినదే. లేనియెడల యిచ్చట సమావేశమైన యుపాధ్యాయు లొక్కమలు సహాయమున నట్టి వాచకపుస్తకముల వ్రాయించి ముద్రింపించి శ్రీదైర్యకోవారికి పంపి ఆమోదింప జేసి తెప్పింపవలెను. వారు ముఖ్యముగా ఆమోదించుటకు ఆక్షేపణ యుండదు. మన విద్యాశాఖమంత్రిగారు ప్రాథమికవిద్యా పాఠశాలలో నేర్చు విద్యావిధానముయొక్క వివరమును ఆనగా నిరవరచుకొనుటలో పూర్ణస్వాతంత్ర్యమును మన కొసగిగట్లు స్పష్టముగా చెప్పియున్నారు. ఈవిషయములో నేనీజిల్లావిద్యా సంఘమున కుపాధ్యక్షురాలగుగా నున్న కాలములో మీకు పూని కతో తోడ్పడి నాచే నైనంతవరకు తగినమార్పులు చేయించ ప్రయత్నింపవలసి యున్నాను. ఈవాచకపుస్తకముల యందలి పాఠములు బోధించునంగతులు ఆచరణానుకూల్యముగ నుండ వలెను. ఈవిషయమునుగురించి నాస్వల్పజ్ఞానమునకు తోచినంత మట్టుకు నిజేదించితిని. ఇచ్చట సమావేశమైన అనుభవజ్ఞులు అన్నివిషయములను సవిస్తరముగ ముందు ముందు చర్చించి అవ సరాంశముల నాచరణలోనికి దెచ్చుగాక !

ఉపాధ్యాయులు :- ప్రాథమిక విద్యాభివృద్ధి గావలయునన్నయెడల ఉపాధ్యాయులు మంచి ప్రజ్ఞావంతులు గావలెను. వారిపాండిత్యము, వారి శీలము, వారి బోధ నాశక్తియు, నట్టిప్రజ్ఞకు ఉపాంగములు. సుగుణవంతు లగు గురువులే తమ యిట్టి శిష్యులను తయారు చేయగలుగుదురు. ఉపాధ్యాయులకు పరోపకారబుద్ధియు, ఓషికయు, నుండ వలయును. పిల్లలకు న్యాయాన్వాయవిచక్షణశక్తియు నీతి గాములును అంతగా నుండవు. పిల్లలను తరచుగట్టుబడన ఆనేకీడులు మాడవచ్చును. దండింపబడిన పిల్లలకు ద్వేషబుద్ధి యు గురువులయెడల అగౌరవమును కొన్ని సమయములలో కని తీర్చుకొనవలయు ననెడి తలంపును మొదలగు నీచబుద్ధులవలనటు కవకాశముండును. విద్యయందును బడికి పోవుటయందును ఆన క్తి తగ్గిపోవును. సోమరీతము ముకుతము మొచ్చును. తన కన్న పెద్దవారు బలుగుల వారు తన్ను కొట్టుటచే పిల్లలను తన కన్న చిన్నవారగు తోట్టువులను తోడిబాలురను కొట్టుచుం దురు. నెమ్మదిగా మంచిమాటలతో దారికి తీసికొని రాబడిన పిల్లలు చిన్నతనమందైన నేమి పెద్ద పెరిగినపుడైన నేమి యిత గలను తాముకూడ నట్లే నిర్బంధము దండన లేకయే మంచిదా రిలో పెట్టుగలుగుదురు. పిల్లలను తరచుగ కొట్టు నలవాటుపడిన యుపాధ్యాయులకు బుద్ధిమాంద్యతయు బోధించుటయందు విసు గును మోటుతనమును నృద్ధియగును. శాంతస్వరూపులుగాని యుపాధ్యాయులు దీని యాధార్థ్య మెరిగి మనుమరని నమ్మి చున్నాను.

ఇచ్చట సమావేశమైనవారిలో కొందరు నెవన్ స్కూ లులో ఆరుమాసములు మాత్రమే జదివి స్పృశిత్వో వాందినవారును కొందరు ప్రైమరీపరీక్ష పాస్సైనవారును నుండెచున్ను. వీరు, ప్రైమరీగైననీమి కాకున్ననీమి శ్రీమంతులలోనే ప్రై మరీక్లాసుకు కుపాధ్యాయులుగా వచ్చుచుండుట చూచుచున్నా ము. ప్రజ్ఞావంతులమట నేను చెప్పజాలను. అట్టివారికి పరీక్ష లే యవసరము లేకపోవచ్చును. సామాన్యులను అంతకన్న పెక్కుడు విద్య యున్నచో వారునునని నాయభిప్రాయము. Higher grade Elementary అను మాదవపాఠశాల పా స్సినను వారుందును.

పరీక్ష లేట్లున్నను యాయుపాధ్యాయునృత్తి నాధార ముగ చేసికొనవలసినవారు తిరుగ గ్రంథములను తమ జ్ఞానాభి వృద్ధికి చురుపుచుండవలెను. పాఠశాలకు సంబంధించి యొక్కడ నో కొద్దిగ గ్రంథాలయములను స్థాపించుట యిట్లు చురుపు వారు బహు స్వల్పముగా నుండురేమోగాని తెక్కుమందిమాత్ర మట్లు చేయుటలేదు. సంవత్సరములక్రిందుపొందిన స్పృశిత్వో తట్టునే యుండునుగాని వారల జ్ఞానము క్రమముగా ఊహుగు చుండును. పల్లెల్లూలో తామే యెక్కుడు స్వాతంత్ర్యముగల వారై ప్రతిరాజకార్యమునందును ప్రతితొక్కికార్యమునందు ను తాము జోక్యము కలుగజేసికొని ప్రవర్తించుటచేత బాలర విద్యాభివృద్ధి కొరకుగాని గ్రంథపరిశీలన జేయుటకుగాని సావ కాశము లేనివారై గ్రామమునందలి శత్రులలో నొక కక్షదారు లగుచుండుట సామాన్యముగ మన్నది. క్లిష్టికారణములచేత కొంద రుపాధ్యాయులు తాము పొందవలసిన గౌరవమునుగాని ఉత్సా

పామును గాని బడయలేకున్నాడు. ఉపాధ్యాయుడవని స్వీకరించిన వారు కేవలము తమకాలమంతయు బాలర విద్యాభివృద్ధి యందే వినియోగించి పాటుపడవలెను. బాలర క్షేత్రమును సారము యెవరికితగిన విద్యయందు వారికి యభిరుచి గలుగునట్లు బోధించుచు తమ కష్టమునకు ప్రతిఫలము బాలర విద్యాభివృద్ధి యే యని భావించుచు తమవిద్య కృత్యములయందు ప్రవర్తించే ననుచునట్లు విద్యావ్యాసంగ మొనర్చుచు నవినాంకము లేప్పటి వప్పుడు తెలిసికొనుచు కృషి సలుపుచుండవలెను. అట్లయినచో కిల్లలము మంచివిద్యయు పాఠశాలకు మంచియకస్సును కలుగజేసి నవా రగుదురు.

ఉపాధ్యాయుల జీతములు:—ప్రాథమికోపాధ్యాయుల జీతములు తక్కువనైపునందున్నమాట నిజమే. ఈకాలమందు ప్రభుత్వమువారిచే, వారిచే నామోడింపబడు స్థాయిక సంఘ మువారేమి, యెక్కువ గ్రామములయందు పాఠశాలల కొరతగా నెలకొల్పుచునే యున్నారు. వీలైనంతవరకు ప్రభుత్వమువారు ను పురపాలకసంఘములను, (Local Bodies) జిల్లావిద్యా సంఘమువారును ధనము నెలపుచేయుచునే యున్నారు. ఆదాయము ననుసరించి వ్యయముచేయుచున్నారు. విద్య మనదేశీయ మంత్రుల స్వాధీనమందున్నది. వారు చేయదగినంతవరకు మీ క్రేయస్థుల ననుసరించి ప్రవర్తించుచున్న విషయము మీకు తెలిసేయున్నది. ప్రస్తుతకాలముయొక్క మార్పులనుబట్టి మీ కిచ్చుచున్న వేరసములు స్వల్పములని యొప్పుకొనవలెను. ఈ సంగతి ప్రజాప్రతినిధులు ప్రభుత్వమువారి కిదివరకే మనవిజేసి యున్నారు. ఆదాయముచేత వ్యయ మధికముగ నున్నందున తగినచోదము మీరు చేయుట కవకాశము లేకయున్నదని నా నమ్మకము. ఈవిషయమునం చెప్పిన ఓర్పుగలిగి మంచిదినము లు ముందు రాగలవను నమ్మకము గలిగి నిరుత్సాహులుగాక మీ యుద్యమములకు, మీరు నిష్క్రమణముగా క్రేత్రతో నెఱవేర్చుట మీ విధియైయున్నది. పాఠశాలల యుపాధ్యాయులవిషయము లో గ్రామస్థులను సానుభూతిగనబరచెదరు. పాఠశాలలు రై ష్టికముగ పనిచేయుచున్నపుడు తమగ్రాంటులను జిల్లావిద్యా సంఘమువారు యిచ్చుచునే యున్నారు. నేను సభాకమిటీ మెంబరుగా నుండినప్పుడీనుడి వీలైనంతవరకు ధారాళముగానే సిఫారస్ చేయుచున్నాను. మీరు మీయందు లోపములు లేక పనుల జేయుచున్నంతవరకు మీయభివృద్ధికొరకు తగుప్రయత్నములు జరుగచునే యుండును. మీరు జిల్లాసంఘమును యే ర్వరచుచున్న యున్నారు గనుక మీకష్టమును సంఘభావముగ తెలియబరచుకొని, కార్యసిద్ధిని పొందుటకు అవకాశముగలదు. ఎయిడెడ్ పాఠశాలోపాధ్యాయులకు దొరతనమువారు ప్రస్తుత మొసగుచున్న గ్రాంటును బహుస్వల్పముగా నున్నది. అధమము తంజావూరుజిల్లా విద్యాసంఘమువారు తామోడించి మాయభిప్రాయముకొరకై యిచ్చటి సంఘమునకు పంపి నంతవరకైనను వైయుపాధ్యాయులకు జీతముల వృద్ధిజేయవలయును. కడవర మాజిల్లా విద్యాసంఘ సంఘావేశమునందు, సంఘసభ్యు లందరును యేకగ్రీవముగ తమనమ్మతి నిచ్చి యున్నారు.

ప్రాథమిక అమలులో

రేటు	నున్న రేటు
నెకండరీ గ్రేడు ప్రైయిండు టీచరు	20 15
డిటా ఆన్ ప్రైయిండు	10 8
ఎలిమెంటరీ హయ్యర్ గ్రేడు ప్రైయిండు	10 8
డిటా ఆన్ ప్రైయిండు	8 6
డిటా లోయర్ గ్రేడు ప్రైయిండు	8 7
డిటా ఆన్ ప్రైయిండు	6 4

జీతములు చాలవను మొరయేగాక పుపాధ్యాయులను తరచుగా బడలాయించుచుందురనియు నట్టివారికి దారిఖర్చుల కైనను సామ్యసంగరనియు వినుచున్నాము. ఈవిషయము లు బోర్డువారితో మనవిజేసికొనినయెడల తగు ఆలోచనలోనికి లేగలరని నానమ్మకము. ఉపాధ్యాయులకుగల యితరకష్టములు వివరముగా యిచ్చుట చర్చించుట భావ్యముకాదు. అట్టికష్టముల కాయాపాఠశాలల మేనేజరులే పూచీదారులై యు న్నారు. వారి (మేనేజరుల) పరోక్షముం దుపాధ్యాయుల మాటల నాధారము చేసికొని మన మేమియు న్యాయాన్వయముల చర్చింపజాలము. ఇందు విషయమై మీతీర్మానములను తగువిధముగా అధికారులకు మనవిచేసిన లాభింప వచ్చును.

మీకాలము నెక్కువగా పుచ్చుకొని మీచర్యల కవకాశ వియ్యక్తమందుగా నా యభిప్రాయముకాదు; గనుక యింతటితో విరమించుచున్నాను. నేన్ను అధ్యక్షురాలినిగా నెన్నుకొని నందులకు తిరిగి నాకృతజ్ఞతానూచకముగ వందనము లొనర్చుచున్నాను.

అస్పృశ్యుల సత్కారము

“మూలవ్యాగారు వచ్చువరకు నిలువగోరెదను”

మహాత్ముని లేఖ
మహాత్మాగాంధీగారు ఈ దిగుత లేఖను కేళకూటమున గారికి, కారీకలు, బ్రాహ్మిపంజిరి:—
అంధెరి, ఏప్రిల్ 1:—ప్రియమైన కేశవమీననుకారికి—మీ సత్కారచాసంకల్పమున శ్రీయుతులువరామయ్యరు, పంచేళ్ళి రయ్యరు గార్లు ఇచ్చటకు వచ్చిరి. ఇప్పుడు తగవులో నున్న రోడ్డులు చే వాలయాధికారులగు బ్రాహ్మణ బ్రట్టిలచే యనియు వానిచే నడచుటకు ఆటంకపరచు అధికారముగూడ వారికి గలదనియు, వీరు చెప్పచున్నారు. ఇది కేవలము బ్రాహ్మణులచే యగుచో ఆ మార్గమున బ్రాహ్మ కేశరులను పోనిచ్చుచున్నారా యని నేనడుగి, పోనిచ్చు చుంటిమని తెలిపిరి బ్రాహ్మకేశరులను రెనిచ్చినంతకాలము ఇప్పుడు అస్పృశ్యులుగా గణించుచున్న అంటరానివారన బడుచున్న బ్రాహ్మకేశరులను గూడ రాసీయవలె నని నేను జెప్పిరిని వీ రంగీకరించిరి కాని యిట్టి యభిప్రాయమునకు, బ్రట్టిలను రోడ్లపై నధికారముగల బ్రాహ్మణులను ఒప్పించుటకు కొంతకాలము పట్టుననిరి. మూలవ్యాగారు రెండునెలలలో దక్షిణమునకు బోయిరిని నాకు తెలియుచున్నది. అస్పృశ్యుల తరపున మీకును బ్రట్టిలకు గల తగవుల విషయము లన్నిటిని మూలవ్యాగారి కెరించి నిర్ణీతకాలములో ఆయనచెప్పిన తీర్పు న కొండొడియుండుటకు, బ్రట్టిలు అంగీకరించినచో, సత్కార గ్రహము అంతవరకు నిలుపుజేసి, మధ్యవర్తి తీర్పుకొరకై తాత్కాలికముగ నిలుపుజేసినట్లు ప్రకటింపవచ్చు నని నేను సలహాజేసెదను. అన్యురసోదరులు దెలిపిన ముఖ్యంశములు సర్వమగునను నుద్దేశముతో నీ సలహా జేయుచున్నాను. మనవతన వారుగూడ ఈ సంఘసంస్కరణ సాఫల్యమున కాయరపడుచున్నామని చెప్పుచున్నారు. వారు నిశ్చయముగ నట్లు తలచుచో మన నియమములకు భంగము కలుగకుండ నుండునంతవరకు వారిని గూడ చేర్చికొనియే పని చేయుదుము.

జువలలో నాయకుల సమావేశము

శాసనసభా ప్రవేశముగూర్చి తీర్పులేదు
హిందూమహమ్మదీయ సమన్య

మహాత్ముని నందర్శించుట
మహాత్ముడు ఈ కవరమునకు బొంబాయి కారికలు కలిపి విలేజ్ కి బహుగా సందర్శన మొనంగెను. అప్పటికి నాహులు క్వరేజీ డి. చంద్రావ, రామచంద్రావ ముట్టాడియందీ వజీరను, యింగు ఇండియా ప్రెస్ లకు సు పాకుత్వము కలిగియుండుచున్న వాడుగల జేబాసాక్షము నంతయు నుపే వినియోగించును. అనే సాంఘిక సమస్యల దాడిని కా ఓపిక చెడినట్టిచో నేను సుపాదకత్వము కలిగియుండును. ఇందును గుజరాత్ ప్రాంత ప్రయోజన విస్తృతము జ్ఞప్తికిచ్చి “గిండిటివారిము చాలవంత ముట్టాడించినపద ముం మిమ్ముల నిష్కర్మ యిట్టాడిచెట్ట వలచుకొనలేదని” పత్రికా కరినిధి యాశెను.

“ఈమధ్య మీరు కృతజ్ఞులకు నామకలతోను ఇతర నామకలతోను కాలవరకు యోచించుచుండిరి. ఈ యోచన ఫలితము తమ యిందుక మాకు తెలివెదరా” అని విలేజ్ కి ప్రశ్నించెను

మహాత్ముడు చాల విలాస వదనముగా నుండెను. తా నిగతు రోడ్డునందలే యుంటినియు, ప్రస్తుత పరిస్థితులను తానుగ కలిపి, యచ్చుచున్న నామకలను పూర్తిగా సుఖ విపనికి యేమియు చెప్పజాలననినను. కాని, కలిపినితేలిక తల్లికి తరుచ్చాచులతోనూ, మేల్లని కిల్లవాయులతోనే సందర్శన నొందు తెండి బ్రాహ్మణులను కూచించి నమ్మకపడగెను.

హిందూ మహమ్మదీయమైత్రి, అస్పృశ్యతానివారణము, యీ రెండును చాల ప్రాముఖ్యమైనవి అందు ఒక్కటియె, లేక రెండు శోక్తిసారి కం నొంగిండుటయో, యిందు నశ్య యిందుకొనలేదని గాంధీగారు యింతటి తొంత బ్రారంభించెద రు కైతిధి జేసె (జెత్తుట ప్రత్యుత్తరము తెలిపిరి.

పదిరి మోతీలాలు గవర్నర్ గారిని బాడబోయెనని విలేజ్ కి తెలుకగా ఆయన యేమియున తెప్పిచో ఒక్కమాట యే తెప్పని గాంధీగారు రిరి.

చెన్న పురి బజారుధరలు

—:○:○:—
ఏప్రిల్ 8 న తేది మంగళవారము

(1) భావ్యములు

దరియాల బా 1-కి	ర 45-0-0	కుండులు 15-0-0	కుండులు 15-0-0
రియ్యలు బస్తాలు		మొదలు, మను.	
కునుమ తెనాలి	ర 45 గలది	ర 18-0-0	14-0-0
నెల్లూరి	,, డిటా	,, 16-0-0	11-0-0
డిట్టిని	,, డిటా 45 గలది	,, 16-0-0	17-0-0
రాగులు	రా. 164 బస్తా 1-కి	,, 8-12-0	9-0-0
నుళ్ళలు	,,	,, 24-0-0	26-0-0

(2) పప్పు భావ్యములు

కందులు	బస్తా 1-కి ర 205	ర 12-0-0	ర 13-4-0
నెలగలు	,, డిటా	,, 8-12-0	9-4-0
నెలలు	,, డిటా	,, 11-8-0	12-8-0
మినుములు	,, డిటా	,, 12-8-0	18-12-0
ఉలము	ర 164	,,	1-8-0 8-0-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులు నూనె బా 1-కి	ర 175-0-0	180-0-0
నెయ్యి మ 1-కి	,,	14-0-0 26-0-0
కొండాపురం వేరునెలగపప్పుబా 1-కి	,,	60-0-0 62-0-0
యితర ప్రదేశము	,,	55-0-0 58-0-0
వేరునెలగనూనె గానుగ బా 1-కి	ర 140	మినుకూనె 187
అమడము నూనె బా 1-కి	ర 158-0-0	180-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	ర 165-0-0	170-0-0
కురపసుపు	,,	ర 125-0-0 140-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరు)బా 1-కి	ర 70-0-0	100-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి	ర 45,	50
కాళహస్తి పాయకట్టు	,,	ర 60, 70
చెల్లము బా 1-కి	ర 50-0-0	66-0-0
చింతపండు బా 1-కి	ర 26-0-0	42-0-0

(5) ఇనుము

పట్టాలు రఖం బా 1-కి	ర 80-0-0	82-0-0
చవరం	,,	80-0-0 86-0-0
రవుండు	,,	80-0-0 88-0-0

(6) లోహములు

వెండి 100 కులంకు	ర 78-0-0	82-12-0
బంగారము, కులము 1-కి	ర 26-2-0	26-8-0
నవరను 1-కి		16-7-6
ఇత్తడి బా 1-కి	ర 235-0-0	240-0-0
కాగి డిటా	ర 340-0-0	360-0-0
అస్కా చక్కర బ 1-కి	ర 51-8-0	52-0-0

(7) రంగులు ఎలిజరైను

అత్తకప్పుడు	20 డిగ్రీలు	ర 90-0-0
కొట్టి కప్పుడు		డిటా

సంయుక్తపరగణాల శాసనసభ
అగ్ని, ఏప్రిల్ 4:— సంయుక్త పరగణాల శాసనసభా సమావేశమును ముగించుచున్నానను, గతర్షియగా రిజిన సంతకము నశ్చిహతు జరిగెను.
గవర్నరుసందేశము

ఈసంకల్పమున విమోచకార్యక్రమ మొట్టొక్కను, ఆయన క్షయవట్టి కామోదించి, ఈకష్టమున పరియోజన కర్మమునకు ప్రభుత్వపరిపాలనను కొనసాగించెదను కనుకల కొగి, తాను ముఖ్యముగా భర్తమును నిర్వర్తించిరి. చాల క్షిమము లగు ననుకూలందు మీకు పుచ్చుకొనిన క్రేదమును, మీరు గవర్నరున కార్యకార్యకర్మభావమునకు కృతజ్ఞులని తెలుపుచున్నాను. ఇతరక్రేతముల వారికంటె నీ రాష్ట్రాననాదలి నియోజక వర్తములు, తమ ప్రతినిధులు గంభీరముగ న్నించిన సుతృప్తి కుండు తెట్టెల యనకాక యుండును. వీరు, ఉత్తేజములను కర్మముల నకలంబించుటచే జేరెదను తెట్టెల యపయోగకర మగు విధమున ప్రవర్తించిరి.

తగువారిత గవర్నరుగా కాసందేశమును, పథకారి క్రేదకు కృతజ్ఞతను తెలిపిరి. తిరిగి కాసనసభ లేవనకు సమావేశము నుండి ముందు ప్రకటింపబడును. (అ. పి.)

కురుక్షేత్రర ప్రజలు తమకార్యములలో వనియెదకు వికచట్టము అనుష్ఠింప ప్రవేశపెట్టబడెను.

నానంకల్పము

(మో|| కా|| గాంధీ)

సభ అనిపింతు సభను అభిభావనంభూతార్థదర్శియగు పండిత ఘనీతా రాంగారు పంజాబురాష్ట్రము, అమృతసర్మునుండి కొన్ని గోపాలక్రింద నాపేర వొక లేఖను వ్రాసి యాశుక్తికాసంపాదకులకు బంపెను. అందు నన్ను పొగడుచు వ్రాసిన వచనములును మంచి పంటగల వాక్యములును వదిలివేసి కుద్ధవాక్యకరణదోషములను సరిజేయగా నాలేఖ యీక్రిందివిధముగ నుండును.

“నేను బ్రాహ్మణుడను, వైద్యుడను, మివలెనే శృద్ధుడను. ఇట్లు మూడువిధముల గుణసంపత్తిగలిగి మాకు ఒకమంచి సలహానిచ్చుట ఉదారతలేక గాదు. నేను జెప్పదానిలో సత్యమును జ్ఞానము నుండునెడల మీ భావములకును, లౌకిక జ్ఞానమునకును నచ్చునెడల దానినిగూర్చి మీరాలించింపవచ్చును.

మీరు ప్రపంచము నెంతయో జూచితిరి. దీని విషయమై చదివితిరి. కావున మీరు దానినిగూర్చి యెంతయో ఆనందము గలడు. కాని యీమానవప్రపంచములో నిరంతరం కెదురు తిరు జీవితకాలములో తాము దలపెట్టిన కార్యమును పూర్తిజేయువారకపోయిరి. బుద్ధి దంత ఉన్నతతైత్తిరధర్మప్రజ్ఞగలవాడయ్యెను భారతదేశముంతను బాధ్యతమునకు చేర్చువారక పోయెను.

శంకరాచార్యులవాడు నీతిప్రజ్ఞగలవారయ్యెను భారతదేశమునంతను వేదాంతమార్గమునకు మళ్లించుట పోయెను. ఏనుక్రిస్తు కంత ఉన్నత ఆధ్యాత్మికసంపద యున్నను యూధజాతినీ క్రైస్తవమతములోనికి దీసికొనితాలేక పోయెను. కావున మీరును మీకార్యమును సఫలము జేయుగలుగుదురని నేను ఒక్కనిపేషమైన నమ్మకమును. చారిత్రకముగ నిన్నిదృష్టాంతములు గాన్పించుచున్నను ఇయ్యది మీ జీవితకాలములో నెరవేరునని మీరు నమ్మునెడల ఇదంతయును స్వప్న మని చెప్పసాహించెదను.

ఈ ప్రపంచములో నెన్నియో పరీక్షలు, ఎన్నియో కష్టములు వచ్చుచుండును. మానవు డెందు తగుల్గొనుకొలదిని విశ్రాంతి లేక ఆధ్యాత్మికమనశ్శాంతిని గోల్పోవును. అందుకనియే పూర్వము మహాత్ములు ప్రపంచబాధలనుండియు మోక్షాకాంక్షలనుండియు వేరై మనశ్శాంతిని మోక్షమును బొందుటకు నిర్జనప్రదేశములందుండి కాశ్యపాశనము ననుభవించిరి.

కారాగార జీవితములన మీరు చాల మరచిపోయితిరి. శక్తియంతయును పోయెను. నోగముతో మీరు పూర్తిగా తీసిపోయితిరి. కావున మీరు శాంతజీవితమును గడపుచు నింకను జీవించినంతకాలము ఏకాంతముగ నొకగుహలో నుండి భగవద్వాక్యమును స్మరించుచు, ఆధ్యాత్మికశాంతిగల్గి యింక నీప్రపంచగోష్ఠిలో సంబంధము లేకుండి ఆత్మసాక్షాత్కారము గాంచుట యుక్తముగ నుండును. సదుద్యోగుల సానుభూతి సత్కారకారణములవై మీకు సంపూర్ణమగు విశ్వాసము గల్గెనని చెప్పట ఆప్రస్తుతము గానరదు. మీరు ఆనేకసారులు ఖండించిన యూరోపియన్ వైద్యశక్తివైద్యపద్ధతులే మిమ్ములను మృత్యువారినుండి తప్పించెను. మీరు కష్టమువచ్చి అవసరముగల్గినపుడే ఆంగ్లోవైద్యులు మీకు సహాయము జేసిరి.

“అవసరమునకు వచ్చిన మిత్రుడే నిజమైన మిత్రుడు.” మీజీవితమును రక్షించి, మిమ్ములను కెయిలునుండి విడుదలజేసి నందులకు మీరు బ్రిటిషరాజ్యమునెడ కృతజ్ఞులరైయుండి మిత్రభావమును జూపుట మీవిధియైయున్నది. ఈపని మీరు మాటలతోను చేతలతోను జేయవలయునెడల రాజకీయరంగములో దిగుకుండ నుండుదు. అప్పటికిని మీ మనస్సుకు శాంతిలేకుండునెడల, మహాముఖులు, మునులు, తపస్సు లభ్యించిన యాభూమియందు సోదరభారతీయులందరకును ఆధ్యాత్మిక మార్గమును బోధించి, ఆత్మసాక్షాత్కారమును బొందు ధర్మమును నేర్పుదు. అట్లు చేయుటలన ఈ భూరాజ్యమును గాక మీరు స్వర్గరాజ్యమును బొందగలరు.”

ఈలేఖకుడు ఆకాశంకము గల్గుననుకొన్నను మనములో నున్న దానిని దాపకుండ వ్రాసెనని నా ఆభిప్రాయము. అందు చేతనే నానికి ప్రత్యుత్తర మీయవలసియున్నది. ఇందువలన నా జీవితసంకల్పమునుగురించి యున్న కొన్నిసందేహములు గూడ తీర్చగలను.

ప్రథమమున వైద్యమునుగూర్చి నాఆభిప్రాయములపై యుచ్చిన సలహాను తీసివేసెదను. నావద్ద నేను వ్రాసిన ‘భారత

స్వపరిపాలనము’ అను పుస్తకములేదు. కాని అందువ్రాసిన నా ఆభిప్రాయములను నేమాత్రమును మార్పుకో నక్కరలేదని మూత్రము చెప్పటకు తగినంత జ్ఞాపకము గలను. ఆ పుస్తకమును ఆంగ్లపాఠకులకు ఆంగ్లమున వ్రాసియుండినందులకు ఆంగ్లక్రొత్తమునకు తగియుండునటుల అదేభావమును తెల్పియుండెడివాడను. ఆపుస్తక మగుట గుజరాతీలో, నెపాలీలో భారతీయాభిప్రాయములజదువుకొను గుజరాతీపాఠకులకువాయవలెను. అందు వ్రాసినదంతయును ఆదర్శప్రాయముగనే యున్నదని నా భావము. సాధనముల ఖండించుట వ్యక్తులను ఖండింతుటని తలంచుట అందఁకును సహజమైనది. అది తప్ప. మయత్రువు కొనుటలన గోగియుక్కు ఆత్మ మొద్దుబారిపోవును. అందు చేత నది దోష మనకచ్చునుగాని, వైఖ్యుల తప్పేమియును లేదు. నేనాపుస్తకము వ్రాసినపుడు నా కెందరో వైద్యులు అమూల్యమైయు గలరు. అవసరము వచ్చినపుడు వారిసహాయమును బొందుతుంటిని. మందు నుపయోగించువిషయమై నాకుగల నమ్మకమునకును అట్లు వైద్యుని సలహాను గోరుట యును అసంబద్ధముగ నుండు పని యీలేఖకుని భావము. మిత్రులనేము యెన్నోవిధముల యిదేసంగతి నాకు తెలియజేసిరి. నాకితప్పని ఒప్పుకొంటిని. అనగా నేను సంపూర్ణతన బొందలేదని అంగీకరించుటయే దురదృష్టవశాత్తు నేను సంపూర్ణత్యమును బొందజాలకున్నాను. అసంపూర్ణత్యమును బొందుటకే ఆకాంక్షించుచున్నాను. అందులకు మార్గముగూడ నాకు తెలియదు. మార్గము తెలిసినంతమాత్రమున ఆదర్శమును బొందుట గానరదు. నేను సంపూర్ణత్యమును బొంది మనసా అన్నికామములగుడ చేతిలో తెచ్చుకొంటి నేని కారీరకముగ సంపూర్ణతన బొందుదును

నాభావము లను పక్షముల విగ్రహింతుటకు నిత్యమును చాల మనశ్శక్తిని వినియోగించవలసి యుండునని నేనొప్పుకొనుచున్నాను. నేనిందు యెప్పటికైన విజయము గాంచితిని నేరజేయుటకు యెంత శక్తియును చేర్చుచునో అలాగించుకొనుదు. మనోభావములందు దుర్బలత్వ ముండుటచేతనే తత్కలితముగ అన్నకోశక్రణము వచ్చెనని నానమ్మకము యెట్లో అట్లే శక్త్రుచిత్తులకు అంగీకరించి తొలకటగుడ మనోదుర్బలత్వమే. ఆత్మాభిలాష యేమియును లేకుండనేని యేమి జరిగినను సరే ఈశ్వరాభిలాషని యూరకుండెడివాడనే కాని యీతనవున జీవించియుండవలెనని గోరియుంటిని. సర్వసంగత్యాగము యంత్రకార్యమువలె నిట్టే అబ్బునది గాదు. సహనముతో కష్టపడి పనిజేసి ప్రార్థనలతో అందు కలవడవలయును. ఇకను కృతజ్ఞవిషయములో కర్మలు మాడకుగారును వారి మిత్రులును నా యెడలపాసిన అపారప్రేమను నాకృతజ్ఞతను అందరకును తెలియజేయుట ప్రకటించితిని. కాని కర్మలు మాడకుగారు నన్ను దయతో కాచుటకును, నేను ఖండించు ప్రభుత్వవిధానము నకును యెట్టి సంబంధమును లేదు. కర్మలు మాడకు గొప్ప శక్త్రుకారుడై ఆయన విధిని నిర్వర్తించినందులకు నేను డయరుచ్యులగున్చి నా ఆభిప్రాయముల మార్పుకొంటి నేని కర్మలు మాడకు గారే నాయెడల నిమ్మ భారముతో నుండుచు ప్రభుత్వమువారు నాకు మంచిశక్త్రుసహాయము నొసంగినందులకు గాని ముందుగ విడుదల జేసినందులకుగాని యేమాత్రమును కృతజ్ఞతజూప నక్కరలేదు. శక్త్రుసహాయమువారు ప్రతి వైదీని జేయవలసినదే. ఇకను నన్ను ముందు విడుదలజేసిన విషయము నన్నే ప్రయోజిగ్గునిజేసెను. ఆరోగ్యముగనున్నను లేకున్నను వైసులోనే నేమిజేయవలయునో నాకు తెలియదు. కారాగారమున కీమల నున్న పురుషాత్రము నా కారోగ్యము నెమ్మది నెమ్మదిగ మారుచున్నను, నాసంకల్పము విధించుకొనుటెట్లో నాకు సరిగా దోచుటలేదు.

ఇకను లేఖలో ముఖ్యవిషయమునకు వచ్చెదను. ఆలేఖకు నకు మహాత్ములుచేసినపనినిగూర్చి వ్యతిరేకాభిప్రాయములుండుటకల్గును, నన్ను వారిలో అసహ్యముగ బోల్పుటవలెను మనస్సునకు క్షేమము గల్గెను. బుద్ధుడు నిర్వాణమార్గమును బోధించుటయందు పరిపూర్ణతన బొందలేదని నాకు తెలియదు. ఆయనకార్యము సాఫల్యము గాంచెననియే సాంప్రదాయములు దెల్పుచున్నవి. ఇతరుల నామతములోనికి మాచ్చుట, యీశ్వరమిత్రకార్యము నట్లా వర్ణింపవచ్చునని ఉపపత్తి మనవలయును. ఏనుక్రిస్తు క్రాసుమీద తాను జేసినపనినిగూర్చి చెప్పచు ‘అది పూర్తియైనది’ అని చెప్పినటుల యోహాను నువూర్తలో గలదు. పారి ప్రేమకార్యము వారు చేచ్చిపోయిన తరువాత చావలేదు గూడాను. అందరి సత్యభాగము కాశ్యోరముగ నెప్పటికిని జీవించియుండును. వారు ప్రపంచనేర జేసినవిదవ గడచిన రెండు మాడుకలయెండ్లును మహాకాలచక్రములో రవ్యంతయని చెప్పవలయును.

అమహాత్ములవాటిలో నాపేరుగూడ లేన్చి యుచ్చరించుటకు నేను అర్హుడనని తలంపను. ఈ జన్మలోనే మోక్షమును బొందుటకు ఆత్మసాక్షాత్కారమును బడయుటకు ఆరురవడు చున్నాను. నాఆత్మకు ఈ అస్థిపంజర బానిసత్వమునుండి త్రేపివేయుటకు ఈ నా బాధీయసేవను నా శిక్ష లో భాగముగ దలంచున్నాను. ఇట్లు చూచిన నాసేవను స్వార్థపరముగ దలంపవచ్చును. నేను స్వర్గరాజ్యమును మోక్షమును బొందుటకు ప్రయత్నించుచున్నాను. నా ఆదర్శమును బొందుటకు గుహలోబోయి తపస్సుజేయుట అవసరముగాదు. ఆ గుహా నాలోనే గలదు. విలే ఆవిషయమును నేను తెలిసికొనవలయును. గుహలలో నివసించువాడు ఆకాశసాధముల నిర్మింపవచ్చును కాని జనకునివలె సాధము లేమియును నిర్మింపనక్కరలేదు. గుహలో నివాసముండి మనస్సు ప్రపంచమంతటను సంమోరము జేయువానికి కాంతి యుండదు. జనకుడు నిండువైధవముతో తులమాగురుండినను ఆజ్ఞాతమగు అనందమును కాంతిని బొందవచ్చును. నాకు జేకనేర జేసి తద్వారా మానవసేవజేయుటయందే మోక్షమార్గము గలదు. ప్రాణముగల ప్రతిజీవునందును నావ్యక్తిని కనుగొన నేను గోరుచున్నాను. గీతలో జెప్పినటుల మిత్రుడు, శత్రుడు అనుభావము లేకుండ కాంతముగ నుండగోరెదను కావున మహామృదీయుడుగాని, క్రైస్తవుడుగాని, హిందువుగాని నన్ను నిరసించి ద్వేషించినను నేను వారిని నన్ను ద్వేషించు నాభార్యను పుత్రుని ప్రేమించునట్లే ప్రేమించి సేవజేయుదును. కావున ఆ కాశ్యోరస్వాతంత్ర్యానందములగుల భూమిని జేరు ప్రయాణములో నాజేక భక్తి యొక అంతరము మూత్రమే. ఇందులన నాకు మతము లేని రాజకీయములు లేవని తెలియగలదు. రాజకీయములు మతమునకు లోబడియుండును. మతములేని రాజకీయములు మృత్యువార బడవేయవలసినవి. ఏలననగా నట్టివి ఆత్మకు చుంపి జేయును. (ఎంగుఇండియా)

దేశీయమహాసభ

బెంగళూరున కావ్యోదయము

మైసూరు స్టేటుకాంగ్రెసు అధ్యక్షులు జె.భీమరావుగారు కచ్చాటక రాష్ట్రకాంగ్రెసు సభాధ్యక్షుడు శంకారరావు జేక పొండి గారి కిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

శ్రీ వజ్రేశ్వరమహాదేవుడు బెల్గాములో జరిగిన కలీకరింక నిహో బె గుహాలో జరుగవలె నని మిమ్ము గోర నాకు మా కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షుల రజజ్జుల యిచ్చిరి.

బెంగళూరు సభకీర్తీవ్యస్థలపై తెలుగువారు జరుగగా నీటి తీవ్రసాగర్మములన్నియు గలిగి యున్నది. ఇచ్చట యారభ్యంతరము సభాసభలు చాల జరిగినవి. వైస్స కాంగ్రెసు క్యరపాజు మహాసభ మున్నగునవి శేకకావ్యురస్సు కొచ్చిరు రాష్ట్రకాంగ్రెసు జరుగటచే కాంగ్రెసును దేశీయ సంస్థానములలో జరుపుటకు అర్హులరై ముందరు. మైసూరు సభాసభలు అత్యధికమైనవి. స్వరాజ్యవాదము విద్యమే. బెంగళూరు బాస్త్రవ్యులకు కాంగ్రెసు నావ్యోమింది ఉత్కలకాన కెంతయు సంగీతలేదను. బెంగళూరు నగరము కర్నాటకులకు, బెంగళూరు బాజీ మధ్యగా నున్నది. కన్నడభాష నుండికీ శ్రేయస్థము.

ఈలేఖకు రానున్న సభలో నుంచి నాకు ప్రత్యుత్తరము దలంపును.

బెంగాలు శాసనసభ

బెంగాలు శాసనసభవారు రాబోవు బాలైమాసమున రత్న సమాజము గావించియును స్వరాజ్యమును బడయుటకు తర నాకువచ్చిగాని ప్రక్షుల దూషణన నీంది విషయములను ప్రభుత్వమువారి దృష్టిలోనికి దెచ్చిరి. ప్రభుత్వము స్పష్టముగా దృఢీకరింపబడినది. 1923. 12. 10. రాము వి. పి. ఎస్ గారు ఆధికారికసభ్యులకు వ్రాసిన లేఖకు బాలుల గురించి తీవ్రక్షోభము జేయబడినది. ఆయనవ్యతిరేకసంకల్పమున ప్రభుత్వమునకునుకు బలమును చేకూర్చి, పట్టి నాయెడింబ జేయుట కిది యుత్తేజ పలుకెను. ఈ బాలుల ప్రభుత్వమువారి యంగీకారము వైసే క్రాయుండెనా అనియు, కానుగాని ప్రభుత్వమునకును దండ నాయకుడు (విప్రు)గా పనిజేయుచుండెనా అనియు ప్రశ్నించెను (ఆంధ్ర)

విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షలు

వి. ఎస్. ఎస్. సి. డిగ్రీపరీక్ష, మార్చి 1924
ఈపరీక్షకు బోయన ఆరుగురిలో 20 489 డి. ఆర్. రంగారావు ఒక్కడే ఉత్తీర్ణతయ్యెను.

పణికరుగారి | పకటనము

దొరకననువా రెల్లు తలవినను సరేగాని గ్రామములలో
నిట్కొలందరును ఇతాలిల ఉన్నవమునే అభిమానించుచున్నా
రునిట నెక్కుయను. ఈయంద్యమును పాక్షికవ్యముగాదు. సి
క్కులలో కొందరిని తొలగించుకొనుటకు దొరకనమువారు చేయు
చున్న ప్రయత్నము కొనసాగదు. హిందవులును మహమ్మదీయు
లును గూడ నధికముగను సానుభూతిని కలిగి
యున్నారు. సిక్కులు గ్రామస్థులను బలవంత
పెట్టి జరిగెను సామగ్రులను తెప్పించుచున్నారని దొరక
నమువారు చేసినప్రకటనలు నిరాధారము అది ఎంతవూక్రమును
జనుగారు దొరకనమువారు దీనినిగూర్చి గట్టి ప్రయత్నములు
చేయుచున్నవనుట నీకులు సంకోచపూర్వకముగా
యోగములుకడ జరవారికి సర్వసామ్యగుల నొసంగు
చున్నార. గ్రామస్థుల నెవ్వరును స్పృహించుటలేదు. జరిగె
నారికి జరుపాచుము చేసినవారి నందరిని వారికి పాలు సానుగు
ల జన్మనువారి నిచ్చినవారిని వారికి నేరజేసిన వారిని గూడ
క్షమించెదమని దొరకనమువారు ప్రకటించిరి. ఇట్లు సహాయము
నిచ్చిరి పేర్లు బ్రాహ్మినిని. పూర్ణినిని పోలీసుదళము నే
తెచ్చి పుట్టివానికి హెచ్చుపత్తు పంపిండునని మాడ తెలిపి.
నిష్పక్షియముగా దొరకనమువారి యుద్ధాత్మకత పాట్లుబడుచు
నను హిందవులు మహమ్మదీయులు మున్నగు వారిదిగను
భయముగా సిక్కులందరును గూడ అర్పణియుగా సహాయము
చేయగలిగి యున్నార.

అంబలాలు బడ్డీకొరుగూ బడిలాలాల్లు భువనంబుగారు
భారత రామనామము సప్తమ్యము అధికావంతిసాగర మొనరించి
ని నవబడ్డీ భూమి అనామకుభూమిగారు యాశిల రివేల తెలిసిన
యెడగాది మామమూలముల బాల్కాబా వేసిన,

ఆంధ్రనాయకుల సంచారము

స్పెషలు మేజస్ట్రేటుడు తడువు

[illegible]

అధ్యక్షునివలన నైదుమాషాయలు రాబట్టగోరుట

చేకబంధు చిత్తరంజన చానుగారికి కాకినాడ మ్యూనిసిపల్ కలెక్షనరు మారు నువ్వానపరమాను నమస్కరించినందులకు వ్యయ పగవలసిన యెత్తము రి యాపాక్షిలను మ్యూనిసిపల్ కలెక్షనరు వలన రాబట్టలేనిది (ఇట్లు తొవ్వ తొవ్వ గు యెత్తయపు చేసినందు నిన్న (7 వ తేదీ) పాతంబాలము అవసరసంఘసభ జరిగినది. అధ్యక్షుడు సామ్యు చిల్లింప రాదు. నిదియొక్కొద్దుగా బాదింపలేనిది ముగ్గురు సభ్యులు శాసనంబున యీ సభ జరిగినది. ఈ తీర్మానము తొలగియుగా నామోదించబడెను. అందులకు తొలగిపోయినందున వ్యయపరపరలినను తీర్మానముగూడ నామోదించబడెను. అధ్యక్షుడు మారము (ఇది అయినది సంబంధించిన విషయ మగుటచే) పట్టు యామ్యులేను. అని స్పష్టము నిలబడి కాకినాడనుండి శ్రీధర తదితర సభ్యులు,

వానివకీలు,

ఆంధ్ర పత్రిక

రక్తాక్షి సంవత్సరాదినంచిత

తయారయినది

ఈ దినోత్సవ సంవత్సరాదినంచిత తయారై చందాదారులకు వరసక్రమముగా చంపుట ప్రారంభించినాము. చందాదారులు త్వరపడక స్వీకరించెదరని ప్రార్థించెదము.

సంవత్సరాదినంచిత లక్షరలేని చందాదారులు దయచేసి ముందుగా తెలిపినయెడల మాకు పొస్తుఖమ్ములు దండుగ గాకుండును.

వ్యవస్థాపకుడు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1924వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 8 వ తేది

మంగళవారము

సత్యాగ్రహ వాసరము

సత్యాగ్రహ వాసరము, భారతీయుల కత్యంత కవిత్వము. ఏప్రిల్ 8 వ తేది మొదలు 13 తేది వరకు జరిగిన సంఘటనములు, హిందూదేశమున కెన్నడును వరపునకు రావు. పంజాబులో నికవిత్వ వారమున వందలకొలది నిరంజన ధులగు ప్రజలు జయరుసేనాని గుండుప్రేతులకు గురియై నేల గూలిరి. అప్పటి బీభత్సమును తలచుకొనిన, ఎవరి గుండెయి ఎవియకుండును? ఇట్టి ఘోరకృత్యము నకు పాల్పడినవారిపై సుఖమై యున్నారు. పంజాబుకు జరిగిన ఘోరమును సన్మాయమును తొలగించుట కింతవరకును సమకట్టరయిరి. అప్పటినుండి ఇప్పటివరకు పంజాబునందు అధికార నిరంకుశత్వము వ్యక్తమగుచునేయున్నది. అకాలీక్షత్న సందర్భమున మరెయ్యకమారు పైకియెబ్బినది. పంజాబు దుర్లభ ఎంతజాలికరమయినను, జతీయవాలా బాగు వ్యవహారము ఎంతదారుణమయినను, సత్యాగ్రహ వాసరమునందే స్వరాజ్యవాంఛ ఎల్లర హృదయముల నాటుకొనెను. స్వాతంత్ర్యబీజము లాదినము. ఎందే మొలకలెత్తెను. అసహాయాద్యమ ముడియించుట కిదియే కారణమయ్యెను. స్వయం సహాయమే ముక్తిమార్గమని దేశమున కంతకును వెల్లడియయ్యెను. కష్టము లూరకెరారు. సుఖస్థితి కన్నను, కష్టస్థితి సత్యము నెక్కుడు పరిస్థుటముగ గోచరింపజేయును. పంజాబుదస్థితి, హిందూదేశ క్రవ్యమును బోధపరిచెను. అట్టివారము, హిందూదేశ చారిత్రమునందగ్రస్థానము వహించుచునుటకు సందియ మేమి?

ఈ వారమున ప్రభలు ద్వేషభావము నావల ద్రోసి, కవిత్వహృదయలై, తమ నిజధర్మమును నిర్వహించుట యత్యంతావశ్యకము. భారతీయులు స్వీయబలమును వృద్ధిజేసికొనినగాని, స్వాతంత్ర్యమును నిలుపుకొనజాలరు. మహాత్ముని యవదేశములు మరల దశదిశల మాకు మ్రోగుచున్నవి. నానిని ఆచరిణలోనికి చేచ్చుట ఎల్లరకర్తవ్యము. సత్యాగ్రహవారమున బలపడడి శక్త్యమును విధిల ముగాజాలదు. సత్యాగ్రహ బలిమి నాగపురము నందు సువ్యక్తమయ్యెను. పంజాబులో అకాలీలు సత్యాగ్రహశక్తిని వెలిబుచ్చుచున్నారు. బోర్గుడు

సత్యాగ్రహ మెటులు విజయముగాంచెనో దెలుప నక్కరలేదు. గాంధీమహాత్ముడు బోర్గుడు సత్యాగ్రహవిజయము నంతయు కొనియాడుచున్నాడు. సత్యాగ్రహ మెన్నడును అపజయము బడయ జాలదు. సత్యాగ్రహము నుపయోగించువారిని, ప్రతిపక్షులనుగూడ పవిత్రపంతుల జేయజాలిన దది యొక్కటియే. హిందూదేశ మీ సాధనము నవలంబించి లోకమున కంతకును శుభము చేకూర్చ గలుగును. సత్యాగ్రహధర్మము ననుష్ఠించుటకు, ప్రస్తుత స్థితిలో హిందూదేశ యొక్కటియే శక్తి వంతమై యొప్పుచున్నది. దేశమును నడుపుటకు లోకాశీత పురుషుడగు గాంధీ సిద్ధముగానన్నాడు. ఇట్టి తరుణమును బోగొట్టుకొనక, ధర్మమార్గమున నిష్ఠ కామ్యార్థసిద్ధిబడయుట హిందూదేశము నకు సుకరముగాదా?

కాన్పూరు కాల్యు: నాయకుల వృత్తాంతము

కాన్పూరు కాల్యుల విషయమై, మే మూ హించిన సంగతి నిజమని, నాయకుల వృత్తాంతము వెలుపుచున్నది. పోలీసువారు తుపాకుల ప్రేల్చ దగినంత యవసరము గలుగలేదని స్పష్టమగుచున్నది. నాల్గింట మూడువంతులమంది కార్మికులు ముందే వెడలిపోయిరి. మిగిలి యున్న కొలదిమందిని వెడలగొట్టుటకు సాధ్యపడలేదని నమ్ముట కాభారము గనుపించును. నాయకులతో తిన్నగ సంప్రతించి యున్నచో, పోలీసువారు రావలసిన యగత్యమే లేకపోయెడిది. మిగిలిన కనివారలు గూడ నమ్మదిగ వెడలిపోవుచుండగ, కట్టలతో వారిని బాదినటుల నాయకుల క్రకటనము దెలుపుచున్నది. పోలీసువారు తమ విప్రసంగము నాపిన, మిగిలిన కార్మికులును వెడలిపోయెదరని, దాక్టరు మురళీలాల్ గారు బ్రతిమాలినను వారు విసరయిరి. మీదుమిక్కిలి దాక్టరుగూడ దెబ్బలు దిరిరి. ఉమాశంకరుగారు తొందరవలదని తెలిపినందులకు, వారుగూడ పోలీసువారి దెబ్బలకు గురియయిరి. లోకల నున్నవారుగాక, బయటకుబోయిన కూలీలు రాష్ట్రదవ్య దొడంగిరనియు, పిమ్మట బీభత్సము జరిగెననియు, దెలుపబడెను. కొన్ని మృతిక శేఖరములు బాయిలకులలో దగ్ధముజేయబడెనని గూడ దాక్టరు మురళీలాల్ గారికి తెలిసెను. కాంగ్రెసు వాలంటీరు లోకరును, పోలీసు నబ్ ఇన్ స్పెక్టరు గారును, యీ విషయమును కనుగొనుటకు మిల్లు యొద్దకుబోగ, వారిని లోనికి రానియకబోయిరి. ప్రజలపక్షమున విచారణసంఘ మొకటి ఏర్పాటుప బడెను. జిల్లామేజిస్ట్రేట్ గారు వేరొకవిచారణసంఘ ము నేర్పరచిరి. త్వరితో విచారణ సంఘముల రిపోర్టులు వెలువడగలవు. ప్రజల ప్రాణము లనిన అధికారుల కెంత చురుకైనయో, ఇందుమూలమున తెల్లమగుచున్నది. పోలీసుభటు లెంత దారుణముగ బ్రవర్తించినను, ప్రజలు తమ నిగ్రహమును కోల్పోవ కుండుట ముఖ్యము. ఎంతటికష్ట పరిస్థితులలోనయినను, అసహనమును జానక, దౌర్జన్యమువంకకు బోకయుండుట యత్యావశ్యకము. లేనియెడల, దేశాభ్యుదయమునకు తీరనికొరంత వాటిల్లక మానదు.

ఆంధ్రపత్రిక: ఉగాదినంచిత

ఉగాదినంచిత సకాలమునకు వెలువడెనని తెలుపుట కెంతయు సంతసించెదము. ఆంధ్రదేశమున కాంగ్రెసుసభ జరిగియుండుటచే, కాకినాడ సభలకు సంబంధించిన వృత్తాంతమును ముద్రించుటవసరమయ్యెను. దేశనాయకుల మహావన్యాసములు ఆంధ్రమహాజనుల కుద్బోధకరముగ నుండు

నని ఎంచెదము. చిత్రకటములలో కాంగ్రెసుసభకు తెలిసినటులు గలవు. శుష్కశరీరుడగు మహాత్మునివటము, ఎట్టివారిహృదయము నయినను కర గింపకమానదు. దేశమునకై యంతటికష్టముల బడుచున్న మహాత్ము సనసరించుట ఆంధ్రుల ధర్మమని హెచ్చరింప బనిలేదు. లేబరు నాయకుల పటములును, భారతీయ, ఆంధ్రప్రముఖుల పటములును సంచికనలం కరించుచున్నవి. కంచికయందు వ్యాపరాజములు పెక్కులు గలవు. వేంకటపార్వతీశ్వర కవుల విహంగవిమానము, న్యభావచిత్రమును చక్కగ వర్ణించుచున్నది. సేపూరి లక్ష్మీనరసయ్య ఎం. ఏ. గారి "సాహిత్య విమర్శనస్వభావము" మల్లాది సూర్యానారాయణ శాస్త్రిగారి "వెదనార్యునియందంతము" మేడేపల్లి వేంకటరమణాచార్యులుగారి "విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతము, గిడుగు వేంకట సీతావతిగారి "సన్నయభారత చంధో విషయములు" మున్నగు వ్యాసములతోన, వేంకటపార్వతీశ్వరకవులు, బుర్రాబాలకృష్ణశాస్త్రిగారు, జంధ్యాల వెంకటశివకవులు, వెంకటశేషేశ్వరకవులు, వడ్డాది సుబ్బారాయుడుగారు, మంగి పూడి వేంకటశర్మగారు, జనమంచి సీతారామ స్వామిగారు, శృంగారకవి పాపారాయుడుగారు మున్నగు కవివరుల పద్యములతోను ఆరంభప్రస్తావన మున్నగు పితృపములతో సంచిక విరాజిల్లుచున్నది. క్రొత్తపల్లి సూర్యారావుగారి "ఉచిత వేష" మను కథ ప్రాచీన ఆధునిక సాంప్రదాయములకు గల భేదము దెలుపుచున్నది. నూతన సంవత్సర పంచాంగ మెప్పటివలె జేర్చబడినది. పంచికలో 308 పుటలుగలవు. నూతన సంవత్సరాదినంచిత ఆంధ్రులకు సమ్మోదము గూర్చునని నమ్మెదము.

ఫారెస్టుకాళి

1922-23 సంవత్సరపు ఫారెస్టుకాళి పరిపాలనపు రిపోర్టునందు రెండు ముఖ్యవిషయములు గనుపించును. రసూల్ కొండ రంకపు కోతమిల్లును స్థాపించుట యనగత్యమని దెలుపుచు, మద్రాసు శాసనసభవారిందుకు సంబంధించిన గ్రాంటును నిరాకరించియుండిరి. కాని, గవర్నరుగారు సర్టిఫికేట్టును పయోగించి, యీ గ్రాంటును పునరుద్ధరించియుండిరి. ఇప్పుడవరియాహా నిజమో తెలుపదినది. రసూల్ కొండ మిల్లువలన లాభమువచ్చుటకు బడులు నష్టమువచ్చెనని, ప్రభుత్వమువారి రిపోర్టునందంగీకరించుచున్నారు. ఇటులనే చెట్లనాయను అడవులలో గూడ నష్టమే తలస్థించెను. ఫారెస్టు పంచాయతుల లపజమును గాంచునని అధికారు లిదివర కెంతభయపడినను, ఇప్పుడు వారిభయము తీరినది. పంచాయతుల వలన లాభము గలదని తేలెను. తగిన ప్రోత్సాహమున్నచో ఫారెస్టు పంచాయతులు ప్రజల కష్టములను బాపగలవు. పంచాయతీ ప్రతిష్ఠాపన, నిన్ను నేడుదయించినది గాదు. హైందవ సాంప్రదాయముల కిది అనుగుణ్యముగ నున్నది. అడవుల సందర్శముననే గాక, ఇతర సందర్భములలో గూడ పంచాయతీ ప్రతిష్ఠాపన నంత విరివిగ నుపయోగించిన నంత జేతుకర మగును. అసహాయాద్యమ మంతరించినందున, ఫారెస్టుకాళి కిబ్బందులు దొలగెనని, రిపోర్టు వెలుపుచున్నది. కాని ఫారెస్టు నేరముల సంఖ్య 1921-22 సం॥నందు 290.0 లు గాగ, 1922-23 సం॥నందు వీనిసంఖ్య 32874 లయ్యెను. అసహాయాద్యమ మంతరించినను నేరములసంఖ్య దెరుగుటగూడ, ప్రభుత్వమువారి యూహా సరిగాదని తోచును. నేరములను కని

ಈ ದಿನದ ಹೊಸ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಿ. ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು

“అగ్రశర్ణులవార మనుకొనువాడు పెక్కుకల్యాణముల
 కంది కలుగు నిరంతరశ్రమతో (మనవిబాగములకు యావుమావు
 ముడగ అవాత్ములను నిలుగజేట్టుకును మీరు చేయుచున్న గొ
 వ్విపనున్నములను అదిద్రవిండు విడచును ప్రకరించుచున్నాడు.
 కలకల శ్రమతో మనము జేక మునుదు సరియొద్ద
 మును మైమగ్నమును నెలకొల్పవలెను. తేనివో స్వరాజ్యము
 విధించును మట్టిమాటు” అని చెప్పితిరి అది జానిత మహామహద
 కార్యశక్తి రామవిదాదధు ఎం. సి. రాజుగారు జేకమొనము
 గారికి లింగినార్గ నందిది. (అ. సి.)

[illegible]

(వనంపై ప్రమానిత యా తిరుగు 10 రోజులవరకు వసతులు.
శరణు.

భారతదేశవ్యవహారములు

మంత్రివర్గమువారు

ఇండియా కార్యాలయమువారు ఇండియా దొరలనమువారిసలహా సంగీకరించుట

లండన్, ఏప్రిల్ 6;—బైటుచాన్ ప్రభుత్వమువారు ఢిల్లీ ప్రభుత్వమువారి సలహాతో ఆమోదించెదరు. మంత్రివర్గమువారు భారతదేశమునకు వచ్చుచున్న చాలా వర్తమానములు ఇండియా కార్యాలయమువారికి తెలియజేయుట. కాబట్టి ప్రభుత్వమువారు ఇండియా దొరలనమువారికి కొన్ని ఆర్థిక సలహాతో అంగీకరించవలసివచ్చును. వారి సలహాను నిరాకరించదలచి తెలియజేయుచున్నది. భారతదేశరాజకీయ లక్షణములపట్ల ఇండియా ప్రభుత్వమువారు అవలంబించుచున్న విధానము యొక్క యోగ్యతనుగూర్చి భారతదేశములో ఇప్పుడు అల్లరులు లేకపోవుటచే సందియములు వాసిపోయినది. కార్యకవం (క్రూర) పక్షమున అసకాశము లేనిపోయెను.

భారతదేశములో సైనికబలము

సుగూర్చి డియరీ తెలిపావు ప్రతిపక్షమున కన్నులు పిరిగెట్ గాబట్లు వ్రాసెను:— ఇండియాలో ఆరవవరకు వినియోగించుటకు బ్రిటిషు సైన్యములకు తోడుగ అగమ్యుండు కొంతవలయును ముందరలను భారతదేశములో శ్వేతసైన్యమునుండి తొలగించిన వారిని మరల ప్రవేశపెట్టవలెను. భారతదేశములో కాంతిక్షణార్థము ఇంకను రెండు బ్రిటిషు పటాలములు, ముందు బ్రిటిషు ఆర్మీ కడగలులు ముందు బ్రిటిషు సాయుధపటాలులు గావలెను. ఒక పక్షములో ఇండియాలో యుద్ధముజేయు సైన్యమును కేయూజే యుటకు సైనికులకు గాతల సేన కవార్తములను గొంపోవుటకు గట్టములు చూపుచున్నది చాలావరకు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించునటుల జేసవలెను. 1914 లో పంపినటులే ఆతిర్వరికముగ ఇంగ్లండునుండి రి పటాలములను పూర్తికరియదలచి బంపుటకు యుద్ధకార్యవర్గ ఆధిపతి మొసగవలెను. భారతదేశములో రానున్న సందిగ్ధాస్థ సైన్యములకు సైనిక బలమునుగూర్చి ఏమిటజేయవలసి వానిభరికములకు ఇండియా దొరలనమువారికి ఉత్తరవాదులుగ జేయవలెను.

క్రొయిడక్ వైమానిక పనివాండ్ర తగవు

లండన్ ఏప్రిల్ 6;—వైమానిక కార్యకర్తలు త్రివిధోక్తములుగా జేసుకొన నునెదరనుచున్నారని క్రొయిడక్ నుండి బ్రిటిషు విమానము బయలుదేరిపోయి ఒకవారమైనది. కొన్నియారప్పలను జేసిగారి క్రొత్తవైమానిక తాముపనిచేయువారిమని వైమానికము సంఘాతము నిన్నుచించుకొని. ఈలోపుగ వర్తకలకు చాల ఇబ్బందిగ నున్నది.

బ్రిటిషునాకానిర్మాణతగవు

పరిష్కారమును నూచనలుగ నిర్మించుచున్నది. ఉభయపక్షములవాదము ప్రకటనముగ పరిష్కారము జేసికొనటకు ఆలోచించుచున్నార.

ప్రాంతకు బ్రిటిషు వైమానికము ఏరి (పెంచె) ప్రభుత్వ క్రొయిడక్ వారికి స్వాగత మొసరి.

ఒకమండ్లి గుండెలు కొట్టుకొనుకొట్టుమును పిట్టిగారుండి తెలిపిపోయినా తగలని తెలిపిపోయినా వివరించి.

ఇదిగో ఎన్నికలందు పూర్తికావే ఎన్నుక పక్షముగ వలెను.

సప్రతాంధ్రకా నాకానిర్మాణకాలలో పనిజేయు ఇంజనీరులు జనలో ప్రవేశించటము మునుచే సమ్మతమవు.

ఆంధ్రఅయుర్యేవరసారసీ బ్రాంచి ఆపీసు:— ఆంధ్ర అయుర్యేవర సారసీ వారు మైలాపూరు కచ్చేరిలో, నెం. 19 గృహమునందు బుధవారము (9-4-24) సా. 10.30 నుండి 5-80 గు మారన బ్రాంచి అనుపత్తి తెరచెదరు. టి. ఆర్. రావు నంద్రయ్యగారు అధ్యక్షులుగా నుండురు.

వైద్యభూమి ఎస్. స్పెషలైజుగారు అచ్చట వైద్య భూమి నుండురు.

స్థానిక వార్తలు

అకాశదీపము - అన్నదానము:—మదరాసు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమువారు ఏప్రిల్ 10 క తేదీన 'అకాశ దీపము' సందర్భమున ప్రతాపురం స్థానికమున అన్నదానము జేసెదరు.

పశ్చిమగోదావరి పర్యటనము:—గాంధీ భూమి నిధికి పశ్చిమగోదావరి పర్యటనము సలుపుటకై కాకినాడను నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు, నిన్నటిసాయంకాలము కలకత్తామెయిలులో బయలుదేరి రాజేంద్రగూడెమునకు జనిరి.

చెన్నపురి ఆరోగ్యము:— ఏప్రిల్ 5-6 తేదీలో అంతమయ్యేవారమునందు మరణసంఖ్య బెయ్యింటికి సాముకు 882 మృత్యువులుండెను. అంతకు ముందు వారము 874 మృత్యువులుండెను. 18 మందికి స్పృహకమునప్పటికి మరణించిరి. ఇతరవ్యవహారములకు 26 గురు మరణించిరి.

రాకపోకలు:—హెచ్. ఆర్. రంగన, ఎం. ఎల్. ఎ. గారు జేటిఉదయం పూర్వాయుకుంకి కచ్చిరి.

దా|| స్వామిశాస్త్రులుగారు తె.గ.రూ.సవత్, నెల్లూరుగారు వాపురాకు, కల్ జేచ్చు సింస్సున గారు అప్పాచలయి చెట్టి గారు జల్లెనగారు పూ.బాయికి జె. దబ్బియ్య భోయగారు సిహెచ్ నిన్నరాతి బోయిరి.

చక్రపాణివామయ్య విశ్వీకంపెనీ వారు దుకాను లడను క్రవర్కమునకై నిన్నబోయెను. యు. కమలావరమూనూ ఫిమరీసు డైరెక్టరుగా నియమించుటకు వెలియుచున్నది.

సత్యాగ్రహవారము:—కడప సంతర్కములందు కడప, ఈసంతర్కమున మదరాసు తమిళ కాంగ్రెసు సంఘము వారు సత్యాగ్రహవారమున జరుపుటకు ఆరాభించిరి. అసందర్భమున కడపకి ఆదివారము సాయంకాలము 6 గంటలకు తిక్కలి కే.గిరి సమావేశిరధాగమున ఒకసభ జరిగెను. ఎం. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యం అధ్యక్షులుగా ఆగ్రాసవాధిపత్యము వహించిరి. కార్యక్రమములయొక్క తమిళభాషాముండెను. సుబ్రహ్మణ్యం అధ్యక్షులు గారు సత్యాగ్రహవారమునుగూర్చి ప్రస్తావించిరి.

అధికేకముగా తాముకనుగూడు ఉపయోగించి. ఏ. నెం. 6 వ తేదీనాడు జేతురము రాలిటుచట్టము నప్పజేసింపెను. దానినే గాంధీయజాత్యుడు సత్యాగ్రహమున యానెను. అప్పటి నుండియు, ప్రజలమనస్సులందు గొప్పమార్పు కలిగెను. స్వరాజ్యమును సంగ్రహించుటకు సత్యాగ్రహమే ఉత్తమమైన పాథముననుచు మార్పునిచ్చి విక్రయము కావలెను. సత్యాగ్రహమునందేయే పుట్టును. ప్రపంచములోని జేతులలోనెల్ల, ఆధ్యాత్మికసమరమును సాగించుటకు ఒక్కభారతదేశమే తగియుండెను. ఈ ఆధ్యాత్మికసమరమును తుదవరకు సాగించినగా, ఇంగ్లాండు జేతులు భారతమునకు క్వరాజ్య మొసగదని వాడుకరు గారు చెప్పిరి. ఏ. రంగస్వామి అత్యుగారు కొంచెము ఆనాలోగ్యముగ నుండినందున, మాటలాడుటకు ఉత్సాహము మాపకుండెను, అంతరము గాంధీయజాత్యుని యుజ్యేతులను అపవీత పరచెనని చెప్పిరి. ఇద్దరును ధరించుచు హిందూ మతముగ్ధియును సఖ్యముగ నుండిన యెడల క్వరాజ్యము తప్పక వచ్చితిరనని జయమేగాడు చెప్పిరి. సభలో హాజరైనవారిలో నందరుండి కథిగముగ కాంగ్రెసు సభ్యులుగ నుండినను లేవచ్చి ఇద్దరు ధరించినారైనను వంద ముదియుండినను మాటలాడుదురు అని భావించుచు చంద్రవర్కగారు చెప్పిరి. కాని వందమంది కాంగ్రెసు సభ్యులుగాని ఇద్దరు ధరించినారుగాని లేనందున, వర్కగారు మాటలాడుటకు కంగీకరింపలేదు. అన్యతాకు మరల సత్యాగ్రహమాహాత్మ్యమును గూర్చి మాచ్చటించుటతో సభ ఆసాయంకాలము సుమారు 4 గంటలకు ముగిసెను.

శ్రీలవణానందస్వామి

పుత్రికాసంపాదకులసభలో సుపన్యాసము ఈ నెల 10వ తేదీ గురువారమునాడు సాయంకాలము 5.30 గంటలకు జరిగివును రెండునెట్టి షిఫ్ట్ 8286 గృహమున నున్న కాపుసాహెబు దాక్టరు యు. రామరావు (ఎం. ఎల్. సి.)

గారి వైద్యకాలంలో జరుగనున్న నివారణ, కమ్యూన్, ఆంగ్ల జేకరాహెబుత్రికల సుపాదకులు. సహాయసంపాదకముల సభలో లవణానందస్వామి "జీవనమును గూర్చి ముందెటుల ఆందోళనము జరపవలె" నను విషయమునై ప్రసంగించెదరు. అసభకు టి. ఏ. వశేను (ఎం. సి. ఎస్.) గా రధ్యక్షుల వహించెదరు.

వాతావరణస్థితి

1924 సం|| ఏప్రిలునెల 8-వ తేదీ మంగళవారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	గత 24 గంటలలో అత్యధికస్థితి	గత 24 గంటలలో అత్యల్పస్థితి	గత 24 గంటలలో వర్షము	ఏప్రిలు 1-వ తేదీనుండి వర్షము	ఏప్రిలు 1-వ తేదీనుండి వాయుసమస్థితి
గోపాలపురం	89.7	79.1	...	0	44.96
కొర్రాపుల్
వికాఖపట్టణము	90.6	81.1	...	0	87.09
కాకినాడ	98.0	80.5	...	0	83.9
మచిలీపట్టణము	94.9	81.4	...	0	41.59
గుంటూరు
కర్నూలు	105.7	84.4	...	0.02	25.01
బళ్లారి	104.7	78.9	...	1.08	20.51
అనంతపురము
కడప	106.8	85.8	...	0.04	81.28
నెల్లూరు	107.9	80.1	...	0	87.98
మద్రాసు	92.9	81.8	...	0	50.74
కడపూరు	91.9	80.5	...	0	52.94
తెలూరు
సీలము	108.7	81.6	...	0.61	89.80
కోయంబట్టూరు	97.8	76.8	...	2.01	22.29
తిరువనాంతరి	108.8	81.1	...	1.51	88.18
నాగపట్టణము	90.6	81.4	...	0.95	54.98
పుదుచ్చోరి
మధుర	101.9	78.8	...	0.80	88.58
పొంబల్	92.4	79.7	...	0	87.00
తిరువల్వేరి	0.91	28.84
తిరువేండ్రము	87.0	79.0	...	0.87	64.51
కొచ్చిన్	...	77.7	1.87	8.13	114.51
కాలికట్టు	94.8	75.1	4.21	7.22	117.16
మంగళూరు	95.8	81.1	...	0.55	125.68
బెంగళూరు	98.9	78.5	...	0.86	85.87
హాస్సన్
మెన్ కార	85.2	67.4	0.12	2.50	125.46
రైచూరు
మైసూరు
కాన్ వార్
రత్నగిరి
బొంబాయి
హాలాపూరు
కొడైకనల్	74.6	58.9	0.03	0.89	62.18
ఉదకమండలము

కర్నూరులు:—మేఘములు ఒకమోస్తయగ నున్నవి కాకినాడలో అద్భుత ఎక్కువ. గోపాలపురం కాకినాడలో పగటివేడిమి 2.3 నుండి మూడుడిగ్రిలవరకు ఎక్కువ. రాత్రి వేడిమి 2.7 నుండి 5 డిగ్రిలవరకు ఎక్కువ.

దక్కన్:—అకసము నిర్మలముగ నే యున్న దనవచ్చును. కర్నూలులో పగటివేడిమి బళ్లారిలో రాత్రివేడిమి 2.8 డిగ్రిలు ఎక్కువ. కర్నూలులో రాత్రివేడిమి 7.6 డిగ్రిలు కడపలో 5.5 డిగ్రిలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—అకసము నిర్మలముగ నే యున్నదనవచ్చును. మద్రాసులో అద్భుత తక్కువ. రాత్రివేడిమి 8.8 నుండి 5.8 డిగ్రిలు ఎక్కువ.

మామూలుకంటే వేడిమి రాజధానియందు చాలవరకు ఎక్కువగ నున్నది.

ఎస్. ఆర్. సామ్రా, కాకావరకాశ్రమము

ఓపికపట్టుడు

(మోక్ష గాంధీ)

కానన సభాపతే, హిందూమతాన్ని పరిశీలించుటకు గూర్చి నా అభిప్రాయములు తెలుపవలసినది కొందరు తెలుగువారు ఆశురపదమునారు. నేను తొందరపడి యేమియును చెప్పి భద్రని మరొకరికి పట్టుదలతో నున్నాను. కావున ఈ రెండు విషయములగుర్చి నా అభిప్రాయమును తెలుపవలెనని ఆశుర ముగ నేయున్నదిగాని సాధ్యమైనంతవరకు వదిలి వేయదగిన తప్పు లను విడిచివేయవలెనని మాత్రము గోరుచున్నాను. నాతో నేటి భవించనివారియెడల నొకభర్తయు నాకుగలదు. వారును గుర్ర నియమగ నాతో పనిచేసినవారు. నేనొక జీవమును ప్రేమించు చుకొనానను అట్లే ప్రేమించెను. నాతో కొంద రిమిష్యనే యెన్నెన్నియో త్యాగముల సల్పిరి. నే నట్టి జీవమును తేలు లేదు. వారి నా కంటె నెక్కువ జీవమునందు ప్రత్యక్షమగు భవము గలదు కావున వారి సామర్థ్యమును గౌరవమును గమనించి వారి అభిప్రాయములను పరిశీలించవలయును. అన్నిటికన్న ముఖ్యమైనదా, ఆలోచించుచుండ నేనొక అభిప్రాయమును తెల్పి వారిని తిరస్కరిస్తున్నట్లుచూడదు. వారు ఎన్నెన్ని భాగముల జూపినను ప్రభుత్వమువారు వానిని తిరస్కరించిరి. వారిమను గాని నిషేధమునుగూర్చియు, హాలానాహజరు మోహనీగారి విమర్శలనుగూర్చియు నిట్టి స్వల్పవిషయములతోనే ప్రభుత్వ మువారు తిరస్కరించుచు జూపిరి. ఇట్టి పరిస్థితులలో స్వరాజ్య పక్షమువారు ఈ అవసరమున నేవారముల నభివృద్ధిచేసిదగి వానిని చెడగొట్టుకుండ నేను ఆలోచించి నా అభిప్రాయమును తెలుపుట యుక్తముగనుండును. పరిస్థితుల గ్రహించి వాటివృద్ధి యొక్కయో తిరిగివేయటకు ప్రయత్నించుచున్నాను. ఓపిక పట్టి యుండిన పోవునదియగుండును. తొందరపడుటవలన అనవసరముగ అల్లరి జరుగవచ్చును.

హిందూమతాన్ని పరిశీలించుటకు గూర్చి గూడ యిజేవిషయమును నొక్క చెప్పవచ్చును. ఈ సమస్య బహుముఖమై నది. ప్రతి భాషమును పరిశీలించవలయును. ప్రతి మతమును కూడవలయును. తర్కపడి ఒక్కపాల్లమాట చేసినయెడల భగ్గ మనవచ్చును. కావున నా ఓ విషయమై కొన్ని నిర్దిష్టాభిప్రాయములను వానిని బయల్పరచుట కొంత ఆశురముతో నున్నను సహనము వహించియుండవలెను. హిందూత్వమును మహమ్మదీయమును ప్రధాన స్థానముల వహించినవారే పరిస్థితుల సంపూర్ణ ముగ చెలుగు కోని చే ఒక్కమాట యైన కెప్ప కద్దని అనుచు నున్నాను. నేను ప్రయాణముచేసి అంతయును స్వయముగజూచినగాని యేమియును తెలియదనిగూడ చెప్పుచు నాకొకలేఖ వచ్చెను. నాకు వ్రాసినలేఖ కలమాట యెట్లున్నను, నేను ఈ విషయమై జాగ్రత్తగ పరిశీలించిచే ఒక్కమాట వ్రాయ వలయు చెప్పననియో వానినిచ్చెదను. స్వరాజ్యసంపాదనము అంగవంశిత్వము అక్షయమై యేమియును చేయవచ్చునో, దానిచే నాధారపడకుండ యీనూచీనసమస్య యెట్లు తగిలుట సంశ్లేషికరముగ పరిష్కార మగునో దానిచే నాధారపడియుండును. అది లేకున్నయెడల అంతయు సంభారకమే యగును. అదియే యందునెడల స్వరాజ్యము సన్నిహితముగ వెంటనే అందుబాటులో వుండును.

కావున ఈసభలు జరుగుచునేయుండ, ఈ ముఖ్యవిషయములచే నా అభిప్రాయము తెలుపవలసినవారు నిర్మాణ కార్యక్రమమును సమీక్షించువలెనని నేను కోరుచున్నాను. ఒక్కొక్కజనురాలు వదికినను భద్రమనేసినను స్వరాజ్యము ఒక్కొక్కమెట్టు దగ్గరకువచ్చును. హిందూసోదరులైనను మహమ్మదీయసోదరులైనను వానియెడ దురాలోచన యెట్టియను తేనివాడే యీ సమస్యపరిష్కారమునకు తోడ్పడును. ప్రత్యేక లో వ్రాయు విశేషములందరను మాటలను తగ్గించి యెట్టిభావము లగాని ఆలోచించి ప్రభాభిప్రాయము కలతలేట్టున్నయెడల ఈ సమస్య తగిలుట పరిష్కారము గాగలదు. ఈమధ్య 'ట్రెయ్యు అఫ్ యూనియన్' జీవభావప్రత్యేకములను యధించి కొన్నిభాగముల ప్రయమించుచు నిష్పత్తి విశేషముల కొందరమావసమును తెలుపుచున్నది. అపనితేలుకపోవుటే వారు చెప్పెదరు. హిందూత్వగాని మహమ్మదీయత్వగాని తొందరపడి ఒకమాటకును ప్రత్యేకముగా జీవజీవమునగోరువారు వెంటనే దానిని ప్రకటింపవలసరములేదు. అట్టితప్పులను అతిశయింపవలయుట భారతీయమనవలయును. ఆయుధధరించిన భాగములలోని చాక్రములు అంతుకుసంబంధించిన కక్షికారే దానించినదని నేను నమ్మును. సరిగారూచియుల పభిప్రాయములను తెలుపవలెననిగాని, మన బాలకల కట్టివేయుటగాని, మన కలములను వ్రాయకుండ వాట్రుటగాని, అవసరమని యెవరుగాని తమ అభిప్రాయమును తెలుపవలసరము లేదు. (ఎంగు ఇండియా)

పాశ్చాత్యుని గాంధీమహాత్మ్య ప్రశంస

ప్రశంస

"ఆత్మబలము గాని పశుబలము గాదు"

రేపటి ప్రపంచము (3 వర్లు ఆఫ్ టుమోరో) యను పాశ్చాత్యపత్రికయం దిట్లు గలదు:—

...ఇప్పటికి అసహాయోద్యమకార్యక్రమమునందు జరిగినవన్నియు సమష్టికానోల్లంఘనము, పన్నుల నిరాకరణమునకు మార్గములు. హిందూమతాంతరము ఒక్కసారి మేము పన్నుల చెల్లింపవలసి చెప్పి, ప్రభుత్వము నడచుటకు ఆదాయములేకుండ చేసినచో వాడే విజయము చేకూరును.

అశ్వాయమును నిరంతరత్యమును అహింసతో జయింపవలెనన్న సెక్యులరహనము, కష్టములయం దోర్పుగలిగియుండవలెనని గాంధీమహాత్మ్యుడు గుర్తించెను. ఒకప్పుడు దుర్భరమగు బాధల కొర్రవలెను. కాని యెవరు సంపూర్ణముగా భరించెదరో వారికి విజయము తథ్యము. అజేయమగు ఆత్మయెడకు బలాధ్యుడు అసహాయుడగు. విదేశీయుల భద్రరాజ్యమునకు లోబడియున్న ప్రజలెవరయినను, "మీరు చంపిననుసరే, నరికిననుసరే, మేము మియాళ్లల వినము, మీకు సహాయముజేయుము, మీకు పన్నుల నీయుము," అనిన చాలును. అధికారులు లొంగిపోవక తీరదు. ఎన్ని ఇక్కట్లులైన నోర్చి యిట్టి దృఢసంకల్పమునకు భారతీయులు రాగలరా?

గాంధీగారి దౌర్జన్యరాహిత్య అసహాయోద్యమము సెవ్వరు కేవలము పాత్రిక నిరోధముగా నెంచవలదు. అజేమియు సాత్వికము కాదు. అది తీవ్రమైన ప్రత్యక్షనిరోధము. ఆత్మీయము గూడ నూచించును. కాని యది 'నైతిక' నిరోధము. కేవలము జోర్పులముతో గూడినదిగాదు. అది ఆత్మశక్తి గాని పశుబలము గాదు. ఈ నిరోధము విజయము గాంచినపిదప క్రతుని మిత్రునిగా జేయును. అంతేగాని యితరనిరోధములవలె విజయ మొందుటతో క్రతువు నిక నెక్కువ పగవారిగా జేయునదిగాదు.

గాంధీగారిని యెవరును పిరికివానిగా వలంపరాదు. ఆయనంతటి దౌర్జన్యకంతుడు జన్మించియుండదు. ఆయనకు తమ మెట్టితో దెలియదు. ఆయన విధిమని భావించి చేయు కార్యమునందు కష్టముల సహించుటయందు మరణమునైన కంఠింపకుండును. ఈ క్రైస్తవ లెక్కలేనన్ని సార్లు ప్రదర్శించెను.

దౌర్జన్యమును సహించుట. అంతకంటె నెక్కువగా పిరికితనమును విస్తరించును.

సమష్టి కానోల్లంఘనమును, అసహాయోద్యమమునందు ఆభిరీకార్యము కొనసాగించుట ఆలస్యము జేసినందుచే గాంధీగారిగూర్చి తప్పు అభిప్రాయములు పడుటకు తావుగలిగెను. ఈ విశేషమును ఆయన కలుగజేయులేదు. కాని 32 కొట్లముంది కొక్కసారి విశ్వముతో స్థిరచిత్తుతో కానోల్లంఘనమునకు సిద్ధముజేయు ఘనకార్యము కష్టసాధ్యమైనదగుటచే విశేషమునకు కలిగెను. అనేకసార్లు ముహూర్తము స్థిరపరుపబడెను. కాని ప్రతిసారియు నేదో యొక ప్రతిఘటనము వచ్చుచుండెను. సాధారణముగా నెచ్చటనో దౌర్జన్యము ప్రబలించుండెను. ఇందువలన ప్రజలు సంసిద్ధులుగా లేరని నూచించబడెను.

తర్కలో వారు సిద్ధపడగలరా? వారు గమ్యస్థానమును చేరుచుండిరా? సిద్ధపడగలరనియే గాంధీసమ్యక్ము. భారత జీవమునండి పలుప్రాంతములనుండి వచ్చువార్లు గూడ నట్లే తెలుపుచున్నది. వారు సంసిద్ధులుగా నున్నారని ఇంగ్లాండులో కలవరము భయము జనించినది. గాంధీగారిని ప్రైమరీసినచో ఆయన క్రియ పలుకుబడియు చాలవరకు తగ్గిపోవునని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దలంచిరి. ఈయభిప్రాయము తప్పుని తలంచు అంగ్లేయులు చాలమంది గలరు. గాంధీగారిశక్తివలన జెయింబలో ఆయన కష్టపడుటవలన భారతీయుల మనములకు అసహాయోద్యమము బాగుగ వాటినది. బయట నున్నపుడుకంటె శక్తి యుండే గాంధీ యెక్కువబలవంతు డయ్యెను.

Notice for a lost Policy.

Notice is hereby given that we have received an application from J. Venkatappayya Sarma of Governorpet, Beawada for issuing a duplicate copy of policy No. 0243645 E/cp issued by this company in favour of him on the ground that the original policy was lost. Any one having any objection to the granting of the duplicate policy will communicate with the undersigned within one month from the date of publication of this notice. If no objection is received a duplicate policy will be granted on expiry of that date.

Secretary, India Equitable Insurance Co. Ltd.
1, Lal Bazar St. CALCUTTA.

గాంధీ పూజా నిధి

పశ్చిమ కృష్ణామండల పర్యటనము

నాల్గవేది యుదయమునను 7 గంటలకు శ్రీయుత కాశీశ్వరరావు, కామేశ్వరయ్య, నాగేశ్వరరావుగారులు బయలుదేరి ప్రథమమునను కేసరపల్లి గ్రామమునకు బోయిరి. అక్కడను వెంకటేశ్వరరావుగారు మగ్గులును బెట్టి చక్కగను పనిజేయుచున్నారు. ఆ మగ్గులమీదను పంచములను సాలెను పని జేయుచున్నారు. ఈయన స్థిడరుగుమాస్తావృత్తిని విడిచి ఈ గ్రామమునందు చక్కగను పనిజేయుచున్నారు. ఇక్కడను ఒక హిందీపాఠశాలకూడ గలదు. ఈవిధముగను ప్రతిపదిగ్రామములైనను మగ్గులును పాఠశాలయను నున్న నిర్మాణకార్యము సులభమగును. ఆగ్రామవాసులు రూ 60/-లను గాంధీ పూజానిధికి సమర్పించుట కంగీకరించిరి. అక్కడనుండి బయలుదేరి 9 1/2 గంటలకు ఆతుకూరు చేరిరి. ఇక్కడ కేంకర బసవయ్యగారు, వెంకటరత్నముగారు మొదలగుజాభిమానులు గలరు. వారిదివడకే పూజానిధికి కానుకలను సమర్పించిరి. ఇంతవరకును నిచటను రూ 800/-చందాలు పడినవి. ఇంకను ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. భోజనానంతరము 12 గంటలకు బయలుదేరి వీరవిల్లి చేరిరి. అక్కడను ప్రథమమునను గ్రామస్థులను గమనాచేము చేయుటకు గొంతకాలము పట్టినది. మూడు గంటలకు బయలుదేరి ఇంటింటికివోయి చందాలు వేయించిరి. గ్రామస్థుల తృప్త్యాహముతో యథాశక్తిని పూజానిధికి లేదనక కానుకల నిచ్చిరి. శ్రీలు సమీపము కానుకల నిచ్చిరి. గాంధీమహాత్మ్యుని పట్టనగల భక్తుత్వాహముల కేవలము నిద్రాగముగ నున్నవి. రాత్రి 9 గంటలవరకును చందా వసూలుచేయుటయందు కాలము గడచినది. నాగేశ్వరరావు వీరరాఘవులు బసవయ్యగారులు 1 1/2 గంటలకు బయలుదేరి అంపాపురమునకు బోయిరి. ఆ గ్రామస్థులు రూ 116/-లను పూజానిధికి సమర్పించుట కంగీకరించిరి. పొట్టిపాడు గ్రామస్థులు పూజానిధికి సహాయమును జేయుట కంగీకరించిరి. సాయంత్రము 6 1/2 గంటలకు ఆతుకూరు చేరిరి. నాగేశ్వరరావుగారు 6 1/2 నుండి 7 1/2 వరకు స్వరాజ్యము, అసహాయోద్యమము పూజానిధి మొదలగు విషయములను గురించి ఉపన్యసించిరి. అనంతరము తిరిగి అంపాపురమునకు బోయి రాత్రి 9 గంటలకు వీరవిల్లి చేరిరి. భోజనానంతరము 10 1/2 నుండి 11 వరకును కాంగ్రెసు విషయములమీదను కొంతవర్ష జరిగినది. రాత్రి 11 1/2 కు ఆరు గొల్లు నకు జేరిరి. అయినవేది సంతకృతానిపండుగ. నాగేశ్వరరావు, కాశీశ్వరరావుగార్లు 8 గంటలకే భోజనముచేసి చిరివాడకు బోయిరి. చిరివాడయందు విద్యావంతులు నుత్సాహకంతులును నైవేద్య కేశాభిమానులు గలరు. వారియాదరణము సత్కారములు శ్లాఘములు. ఒకగంటకాలమునందు రూ 716- చందాలు చేయబడినవి. ఇంకను ఈ గ్రామమునందు నాలుగైదువందల రూప్యముల చందాలు పడుట కనకాశములు గలవు. జీవమునందంతటను గాంధీయోద్యమమునందుగల యభిమానము గ్రామజీవులను సందర్శించినవారలకు విశేషము గాగలదు. సాయంత్రము వెండుగంటలకు తిరిగి బయలుదేరి వీరవిల్లి, అంపాపురము, కేసరపల్లి, గ్రామములను జూచి సాయంత్రము 8 1/2 గంటలకు బెజవాడ జేరిరి. స్వరాజ్య ప్రతిగా ముద్రకాలయముయొక్క ప్రారంభోత్సవమును నాగేశ్వరరావుగారు 8 1/2 గంటలసమయమునందు జరిపిరి. అనంతరము కార్మికగ్రంథాలయసాంవత్సరికోత్సవము శ్రీయుత కాశీశ్వరరావుగారి యాధిపత్యముక్రిందను జయప్రథముగ జరిగినది. రాత్రి 9 గంటలకు 4 భ ముగిసినది. అదివారము 6 వ తేదీని కాశీశ్వరరావుగారు నాగేశ్వరరావుగారును బెజవాడయందు గాంధీ పూజానిధి విషయమునను బాతీయవిద్యాలయ విషయమునను పెద్దలను సందర్శించి కొంతకార్యవిధానమును నిర్ణయించిరి, తిరిగి 8 వ తేదీనుండియును పీఠ పత్రికనుగోదావరయందు ప్రచారము జేయుట కేర్పాటులు జరిగినవి. (ప్రత్యేకవిలేఖరి)

ప్రకటన

హిందీయూపాధ్యాయుడు కావలెను

కామరూపింద్రవరమునకు 4 మైళ్లదూరములో నున్న భకేశ్వరములోని క్రీస్తకాశాశాస్త్ర ప్రకృతాంధా గారందు మూసమునకు రు 1500 చొప్పున కి సెలవుపాలు భారాళముగ హిందీని బోధింపగలవారు కావలయును. వకభాషాను ఏ పీయిల్ 20 తేదీనకు మంజూరు చేయించబడును.

కలయూవారు తమ యోగ్యతాపత్రములను అనుభవమును వివరింప గోరుచున్నాను.

కొప్పర్తి భాస్కరరామయ్యగారు

2-4-24

అభ్యర్థకులు.

ఆంధ్ర రాష్ట్రము : జాతీయవిద్యాలయములు

మహాత్ముడనయోద్యమ, సిద్ధాంతములు బోధించుచున్నది, ఆంధ్రులు జాతీయవిద్యా ప్రాముఖ్యమును గొంతవేసి గ్రహించి జాతీయవిద్యా ప్రచారమును చేయబడెను. కాని పాశ్చాత్యవిద్యా విద్యమోహమును సంతృప్తిగా వాని వీడి లేదు. జాతీయవిద్య ఆంధ్రమహాజను లందరను నాక్షిప జాలకపోయెను. అందుచేతనే జాతీయవిద్యాలయము లొంద్ర తేజమున నన్ని తావులందును నెల్లప్పుడూ యొకటిరెండు పట్టణములలో మాత్రము స్థాపింపబడినవి. ఇవియైనను ప్రజామోదము బడయక నువ్వొచ్చి యాగమనముదనుక యెట్ల ప్రాణములు నిలుపుకొనినవి. మహాత్ముని నూతనసిద్ధాంతములు ఆంధ్ర రాష్ట్రమున నొత్తవైకన్యము గల్గించెను. పాశ్చాత్యవిద్యా సంపర్కమువలన భారతవర్షమునకు కలుగుచున్న యాపదము మహాత్ముని దయవలన వారికి గోచరించెను. పాశ్చాత్య విద్యా విద్యమోహము వెనుకదారిపట్టెను. జాతీయవిద్యకు కొంతవరకు ప్రజాదరణ కలిగెను. 1920 సంవత్సరారంభమున ఆంధ్ర రాష్ట్రమున ఉత్సాహము తరంగితమయ్యెను. నందలకొలిదివిద్యా గృహ ఆంగ్లపాఠశాలలను విడిచి, జాతీయవిద్యసంస్థానింప ముందు నకు నడచినవచ్చిరి. పఠాభివృద్ధి జాతీయ విద్యాలయములు స్థాపింపబడినవి. కాని 1921 సంవత్సరాంతమునకు ఉత్సాహము మందగింపబడినది. పొంగుబడ్డలేదు. కొంతమంది విద్యార్థులు మరల ప్రభుత్వ విద్యాలయములకు తిరిగిపోయిరి. ఆంధ్ర మహాజనుల యాదరణలేమియె యాదురక్షణ ముఖ్య కారణము. జాతీయ విద్యాలయములు విద్యార్థి భూస్వామ్యమున గాత్రము, అట్లే నిలిచియున్నవి. ఇప్పుడు ఆంధ్రదేశమున వివిధప్రాంతములందు మహాత్ముని 87 పాఠశాలలున్నవి. ఇవి వివిధ కడపరచుముగా నుండుట కడుకోవలసియున్నది. వీనిమధ్యస్థితకేలము ప్రజలే గాక, కాంగ్రెసువెల్లెదుట ఉత్తరవాదులు అని చెప్పక తప్పదు. కాంగ్రెసునాయకులు తక్కిన ప్రాంతములలోవలె నొక విశ్వ విద్యాలయమును స్థాపించి ఆంధ్ర జాతీయ విద్యాలయములకు వలసిన విద్యావిధానమును, ప్రతిష్ఠాపకముండుట యొక కారణము. కాంగ్రెసునాయకులు, విద్యాలయములకు ధన సహాయము చేయకుండుట రెండవది. వీరి యుపేక్షాభావము గొంతవరకును, జాతీయవిద్యాలయముల ప్రస్తుతస్థితికి గారణమని చెప్ప సాహసించుచున్నాను. అందుచేతనే జాతీయవిద్యాలయములు గొన్ని గతించినవి. కొన్ని అంతరించుటకు సిద్ధముగా నున్నవి. జాతీయపాఠశాలలను విద్యార్థులసంఖ్య క్షీణిత బడెను. కొన్ని పాఠశాల లిదివరకే అంతర్భాగమైనవి. భీమవరములోని తిలక్ జాతీయోన్నతపాఠశాల ఆ ప్రసిద్ధిచెంది. కాకినాడ, తణుకు, జాతీయపాఠశాలలు చావుబ్రతుకులమీద నున్నవి. ఇట్లెన్ని యో పాఠశాలలు ధనసహాయము లేమిదే దుస్థితిలో నున్నవి. విద్యాలయములే బాలరతును అవయోద్యమ ప్రచారమునకు తోడ్పడినవి. నేటికిని జాతీయవిద్యాలయములు గల తావులదే బాలరతును సహాయనిరాకరణము సజీవముతో నున్నది ప్రభుత్వోద్యోగముల త్యజించి, జాతీయపాఠశాలకై యావర్జీవమును కృషిసలుపుటకై దీక్షబూనిన యువకులెందరో గలరు. ఇట్టి పరిస్థితులలో జాతీయవిద్యాలయములయెడ ఉపేక్షాభావమును విహించుట స్వరాజ్యోద్యమమునకు చాల నష్టదాయకము. ఇంకనుజాతీయ బ్రతికియున్న పాఠశాలలు ఆంధ్రదేశమున మొత్తము, మీద యంతవరకు మాత్రాగలయుమునకు తెలిపినంతవరకు 87 పాఠశాలలు గలవు. అందు లెండు కళాశాలలును, 11 ఉన్నత విద్యాలయములును, 76 ప్రాథమిక పాఠశాలలుగలవు. వీరిలో 8 పాఠశాలలు కాంగ్రెసుసంఘములచే నిర్వహింపబడుచున్నవి. 82 విద్యాలయములు కమిటీలచే స్థాపింపబడి పాలింపబడుచున్నవి. 47 పాఠశాలలు ప్రత్యేకవ్యక్తులచే ప్రతిష్ఠింపబడి వారియాదరణముగ్రింద నే నున్నవి.

ఉపాధ్యాయులు— మొత్తముమీద ఈ పాఠశాలలో 180 మంది ఉపాధ్యాయులు స్వల్పవేతనములమీద పనిచేయుచున్నారు.

విద్యార్థులసంఖ్య:— 87 పాఠశాలలలోను 861 విద్యార్థులు విద్యార్థిత్వము చేయుచున్నారు.

ఈ 87 పాఠశాలలలో మాకు 22 పాఠశాలలనుండి మాత్రమే నివేదికములు వచ్చియున్నవి. తక్కినవాటినుండి యింకను రావలసియున్నది. మాకు తెలియవచ్చినంతవరకు ఆంధ్రదేశమున వివిధప్రాంతములందు నెల్లప్పుడూ పాఠశాలల సంఖ్యను వాని స్థితిగతులను యీ క్రింది ప్లేటుమెంటురూపముగా వివరించుచున్నాము.

వేలూరి సత్యనారాయణుని, గె.ర.ఆర్. సహాయకార్యదర్శి, ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘకార్యదర్శి, బెజవాడ.

హైదరాబాదు: రుద్దిరోద్ధారి

(గృహవిలేఖరి)

ప్రభుత్వము

రుద్దిరోద్ధారి సంవత్సరమున హైదరాబాదు రాజ్యము మహాభూత వహించిన నవాబు మీరు ఉస్మా వల్లీఖాను బహద్దరుగారి యజమాన్యమునను, పఠాళన ప్రభుత్వసభ యధీనమునందును యథాప్రకారముగ నుండెను. ఈ ప్రభుత్వసభయందు రాజకీయ, ఆర్థిక, పారిశ్రామికాది వివిధశాఖాగృహములు పాలనభర్తలగు నున్నారు. సభాసభ్యుల నవాబు ఖరీదుకు ముల్కబహద్దరుగారు నహించినవారు వయోవృద్ధులగుటయే గాక వారికిరీర మస్వస్థతగ నుండటం జట్టి కార్యభార మంతయు నింపుచుచుగ ఉపాధ్యక్షులగు నవాబు వలీయంద్రిఖాను బహద్దరుగారే వహించిరి. శ్రీ నిజాం ప్రభువుగారు తమ కవసరమని తోచినవిషయములను గురించి ఫర్యాదులను ప్రకటించుమనే యుండిరి. ప్రజలు ప్రతినిధుల వెన్నుకొను నాచార మిచ్చుట లేదు. పరిపాలనయందు ప్రజల క్షేటికోశ్యము లేదు. ఇచ్చట శాసనసభ గలదు. ప్రభుత్వసభాగృహములే శాసనసభాగృహములు. న్యాయశాస్త్రనిపుణులును, అనుభవజ్ఞులును నగు దివానుబాద్దరు కృష్ణమాచార్యులవారు దీనికి కార్యదర్శిగ నున్నారు. ఉద్యోగసంబంధము ననుసరించి శాసనసభయందు పాలనభర్తలుగ కొందరును, న్యాయవాదులపక్షమునను, వర్తకుల పక్షమునను, జాగీర్దారుల పక్షమునను మరికొందరు సభ్యులును శాసనసభయందు చేరియున్నారు. న్యాయవాదులు జాగీరుదారులు తమ ప్రతినిధుల వెన్నుకొందురు.

ఫర్యాదులు

శ్రీనిజాం ప్రభువుగారి యజ్ఞానుసారము నగరోద్ధార వనమునందు మసీదు, దేశీయవస్తు ప్రవర్ధనశాల కట్టుట కారంభింపబడినవి. హైకోర్టుసమీపమున విక్రీలి విశాలమైన వైద్యశాల నిర్మింపబడుచున్నది. నిజాముసాకరు, వైరాప్రాజ్ఞుత్వ కార్యము లారంభింపబడినవి. డిల్లీలో నైజాముప్రభువుగారికి నివాసయోగ్యముగ ప్రత్యేక స్వంతభవననిర్మాణమున కేర్పాటు చేయబడినది.

ఉన్నత న్యాయసభయందు న్యాయమూర్తిగ పని చేయుచున్న నవాబు జియాయూరు జంగుబహద్దరు గారిపై గిరిం యాపాయిల జూర్మానా (అపరాధపుష్క) అసత్యము బల్లినందుకు శ్రీనిజాంప్రభువుగారిచే విధింపబడినది. మసీదులలోనికి పాదరక్షలను దెచ్చి ప్రార్థనసమయమునందు వాని సంరక్షణమునందే దృష్టియందుట గమనించి నికముందవి మసీదుల వెలుపల నుంచబడవలయుననియు వాని రక్షణకై ప్రత్యేకమైన యేర్పాట్లు చేయవలయుననియు ప్రభువుగారు ఫర్యాదు చేసిరి. పాదరక్షలపై చింత యావంతయులేక రోజుకొకసారి ప్రార్థనసమయమునందే దీర్ఘదూరమైన నుండవలె నని శ్రీవారి యభిప్రాయము. ఉద్యోగగృహులు లంచములు తీసికొనగూడదనియు పర్యటనమునందు ప్రాంతచేరీలతోను, బోగము మేళములతోను కాలహరణము చేయవలననియు పాదుషాగా రాజ్జాపించిరి. శ్రీవారికి నజరుల శర్పించుటకై ప్రజలవద్దనుండి సొమ్ము బలవంతముగ వసూలుచేయుట ఫర్యాదు మూలమున నిక్షిప్తంపబడినది. కానుకలు గైకొనుట ఫర్యాదునుండి యాచారముగ వచ్చుచున్నది గనుక నిర్ణీతదినములందు మాత్రమే సమృతి ఫర్యాదుగ గొప్ప ఉద్యోగిగృహులు తదితరుల నర్పించు నజరులు గైకొనబడునని ప్రకటించబడినది.

హిందూస్వరాజ్యపత్రికలయందు పాదుషాగారిని గురించియు, రాజ్యపాలనను గురించియు నిందాఫర్యాదుమైన వ్యాసములు ప్రచురింపబడుటచే నీపత్రికావ్యయ మిరాజ్యములోనికి రాగూడదని నైజాముగారు ఫర్యాదువాసిరి. సందేహ, మిలాత్ మొదలగు మరికొన్ని పత్రికలకాక సహితము నిక్షిప్తంపబడినవి. విజాపురమునందు జరిగిన యొక సభయందు ఇచ్చటి న్యాయవాది యగు శ్రీయుత రాఘవేంద్రరావుగారు నైజాము ప్రభుత్వమువారికి వ్యతిరేకముగ నుపన్యసించినందున వారి న్యాయవాదిపట్టా రద్దుచేయబడినది.

జాగీర్దారులపట్టిల విద్యాభ్యాసమునకై ప్రత్యేకముగ నొకపాఠశాల స్థాపింపవలెననియు ప్రతిజాగీరునుండి ద్రవ్యము వసూలుచేసి దీనివ్యయములు భరింపవలె ననియు ఫర్యాదులు వెలువడినవి. కాని కార్యరూపమును దాల్చలేదు. ఈపాఠశాల ఆంగ్లయాధికారికి లాభదాయకమవలె ననియు, కేంద్రీడ్డి విద్యాలయము ననుసరించి విద్యుగపబడవలయుననియు, మతతక్ష్యము

లను బోధించుటకు ప్రత్యేకమైన యేర్పాట్లుండవలయు ననియు ఉద్దేశింపబడినది.

కాకినాడయందు హైదరాబాదు ప్రభుత్వచే కాంగ్రెసు సంవర్ధమున జరుపబడిన రాజ్యాంగసభయందు ప్రభుత్వవారితే గొంతకాలమునకు ఫర్యాదు వాగ్దానము చేయబడిన రాజీయ సంస్కరణములకు త్వరలో దయచేయవలయు నని తీర్మానము చేయబడినది. అచ్చటి రాజ్యము తంతియాలమున ప్రభువుగారి కందజేయబడినది. అచ్చట సభ యొనర్చినవారు కొన్ని దినముల వరకు డిల్లీలోనుమామనసుకై యుండిరిగాని పర్యవసానము తీవ్రముగ నుండలేదు.

శ్రీమతి సరోజినీబాయి(మృగా) కిచ్చటి స్వగృహమును దర్శించుభాగ్యము చిరకాలమున కీసంవత్సరముననే చేకూరినది.

వి రా శ ము లు

జాపానులో గలిగిన ప్రళయమువల్ల కష్టపడేయందున్న జాపానుచా ప్రభుత్వ సహాయార్థము 2000 వేలను, వలెన్టీలోని మహామ్మదీయుల పవిత్రమందిరములను బాగుచేయించుట కొక లక్షరూపాయలును, మాప్లావారి సహాయనిధి కొకలక్షయును, లేడిరీడింగు కిమరక్షణనిధి ధండుకు 30 వేలును దయచేయబడినవి. హుసేన్ నిజాముసాహెబు (డిల్లీ) మాలానా అబ్దుల్ మజిదు సాహెబు, మాలానా సనా ఉల్లాసాహెబు ఇత్యాదుల పేర దయచేయబడిన వార్షికములును, గౌరవవేతనములును విశేషముగ గలవు.

నే రా రు

దీనిని తిరిగి సంపాదించుటకై శ్రీనిజాంప్రభువుగారు విశ్వప్రయత్నముల నొనర్చుచున్నారు. ఇదే ఆలీ ఇమాముగారు ప్రభుత్వ సభాసభ్యులుగ నుండి వేరారు ను గురించి ఇంగ్లాండునకు వెళ్ళినవచ్చిరి. మొయిదుల్ ముల్క్ బహద్దరు అను బిరుదును, నైజాంగారివలనబొందిరి. ప్రభుత్వోద్యోగమును మానుకొనినను బేరారునుబట్టి వీరిసంబంధము నైజాముగారి తో వలరలేదు. శ్రీ నైజాముగారిచే రాజ్యప్రతినిధిగారి కంప బడిన దీర్ఘ లేఖ పత్రికలయందు ప్రకటించబడినది. బేరారును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి క్రమముగ స్వాధీనపరుచుకొనుటయు, నిచ్చటిమంతుల కుట్రవ్యాపార మందుకు తోడ్పడుటయు వివరముగానే లేఖయందు బొందుపరచి దానిని తిరిగి యిచ్చుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిని గోరనైనది. బేరారుప్రజల యభిప్రాయ మవసరమని కొందరు తలంచుచుండిరి. ఇటీవల బేరారు ప్రజలు ముఖ్యముగ మహమ్మదీయులు గొందరికొకసభ గావించి చేసిన తీర్మానము లనుకూలముగనే యుండినవి. ఈ తీర్మానములు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికిని, శ్రీ నైజాము ప్రభువుగారి కివి అందజేయబడినవి. న్యాయవాదిపట్టా రద్దు చేయబడినందున నిచ్చటనుండి వెడలిపోయిన రాఘవేంద్రరావుగారు బేరారులో నున్నట్లును వైతీర్మానములకు వ్యతిరేకముగ అకోలా యందు పన్యసించుచు బేరారుప్రజలకు వాగ్దతము చేయుచున్న సంస్కరణములను ముందు హైదరాబాదు రాజ్యము నందు ప్రవేశకెట్టినవో తృప్తికరముగ నుండు నని బేరారు వాస్తవ్యులు తీర్మానించునట్లు చేయుచున్నారనియును తెలియుచున్నది. సర్ ఆలీ ఇమాముగారు తిరిగి ఇంగ్లాండునకు వెళ్ళి యున్నారు. పర్యవసాన మత్యాతురతతో నిర్మింపబడుచున్నది.

రాజప్రతినిధియాగమనము

హిందూస్వరాజ్య రీడింగుగారు సతీనమేతముగ హైదరాబాదున కీ సంతవత్సరమున విచ్చేసిరి. ఈ సందర్భమున నగరము చక్కగ నలంకరింపబడినది. వీరి నెదుర్కొనుటకును, సన్మానించుటకును తగురీతిగ నేర్పాట్లుచేయబడినవి. రాజప్రతినిధిగా రిచ్చటియేర్పాట్లనుగురించియు, అందు ముఖ్యముగ ఆర్థిక, విద్యాపరిస్థితులగురించియు సభాప్రాయమును వెల్లడించిరి. విందారగించునమయమున రాజప్రతినిధిగారిట్లు నెల్ల విచ్చియుండిరి:— “యువర్ ఎక్సలెన్ట్ హౌసెస్! మీరు విక్రీలి యవృష్టవంతులు. మీరాజ్యముయొక్క ఆర్థికస్థితి యెంతయు తృప్తికరముగనున్నది. ఇప్పుడు నేను మీ ఉపసదినుచున్నాను. కాని మీ యార్థికస్థితి యనుకూలముగ నుండుట చేత నేనుదిన నువ్వన కట్టిపన్ను నీయవలసినయవసర ముండదు” సంతోషస్వాంత్యులై హాస్యరసమున రాజప్రతినిధిగారు పల్కిన యీ పలుకులకు విందారగించు వారందరు నలుప్రక్కలనుండి నవ్వసాగిరి.

వైస్రాయిగారు రేలించినపుడు సర్ ఆలీ ఇమాము సర్ కె. గుప్తా సర్ ఫజల్ ఖాయి కరీంఖాయి ఆనరబిల్ ఆఫ్ఫాయి అహ్మదుఖానుగార్లు హైదరాబాదునందే యుండిరి.

ఉన్నత విద్య

ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయమునకు వలయున్న ప్రకములకు భాషాంతరీకరించుట కేర్పడిన పరివర్తన కాఖవారు కళాశాలపరీక్షల కవసరముగ గ్రంథముల నుద్దాహరణలో వ్రాయుటకై కృషిచేసిరి. ఉస్మానియాకళాశాల గాక, బొరంగా బాదు, హైదరాబాదు నగరములలో నున్నట్టి ఉన్నతపాఠశాలలందు మాధ్యమిక కళాశాల తరగతులు నూతనముగ తెరవబడినవి. ఉస్మానియా పట్టకరీతువరకు ఉన్నతపరీక్ష కేర్పడినవి. పట్టపరీక్షయం దీసంవత్సరము సంస్కృతాంధ్రవర్ణముతో శ్రీయుత కరవది రామకృష్ణరావుగారి కృతికై కడతేరిరి. పిరు ఇచ్చటి బోధనాభ్యసనపాఠశాలయం దాంధ్రోపాధ్యాయులుగ నుండి ఉద్దాహరణయందు విశేషముగ కృషియొనర్చి పట్టభద్రులైరి.

ఈ సంవత్సరమున గ్యామల్క్ (మింట్ మేస్టర్) దొరగారి వ్యవస్థాపకత్యముక్రింద నొక టెక్నికలుపాఠశాల స్థాపింపబడినది.

వివిధశాఖలు. ఉన్నతద్యోగములు

నవాబు ఆకిలుజంగు బహద్దురుగారు వ్యవసాయ పరిశ్రామికాదిశాఖల కధ్యక్షులుగ నుండిరి. పాఠశాలతో వీరిసంబంధముండుటచేత మాల్వీ ఆబ్దుల్లా యూనుఫ్ అలీగారు భూమ్యాదాయశాఖనుండి వీరిస్థానమునకు మార్చబడిరి. రాజా ముల్లీధర్ (ఫలేనవాజువంతు బహద్దురు) గారు భూమ్యాదాయ శాఖాధ్యక్షులుగ తిరిగి నియమింపబడిరి. పిరు వయోవృద్ధులయ్యలను ప్రభువుగారియాజ్ఞకు బద్ధులై యెట్లో కార్యభారమును నిర్వహించుచున్నారు. మాల్వీ ఆబ్దుల్లా యూనుఫ్ అలీగారు తమ పదవికి రాజీనామ నిచ్చినందున పరిశ్రామికాదిశాఖల కార్యదర్శి యగు ఆబ్దుల్లా సమదుఖాను బి. ఏ. (సమదుయార్ జంగు బహద్దురు) గారు తాత్కాలికముగ కొంతకాలమువరకు ప్రభుత్వసభయందు పనిచేసిరి. ఇటీవల నవాబు మొయినుద్దీన్ ఖాను (మొయిన్ జంగు బహద్దురు)గారిపదవిని స్వీకరించి యున్నారు.

విద్యాశాఖాధికారి యగు నవాబు మసూద్ జంగు బహద్దురుగారు బ్రిటిషుప్రభుత్వోద్యోగముతో తమ సంబంధమును సంపూర్ణముగ విడనాడిరి. పిరు విరుసంవత్సరములవరకు వైఖాంగారి కొలువునందు చేర్చుకొనబడిరి.

ఇంతకు పూర్వము చెరసాల సంబంధము కొత్తాల (రక్షక) శాఖతో నుండెను. ప్రభువుగారి యాజ్ఞానుసార మిది ప్రస్తుతము వైద్యశాఖకు లోబడియున్నది. వైద్యశాఖాధికారి యగు కర్నూలు జీవకాసింగుగారికి చెరసాల పాలనయందు మంచి అనుభవ ముండుటచే ఈ మార్పునల్ల చెరసాలను గురించి మంచి ఏర్పాట్లు చేయబడు నని ఊహించబడుచున్నది.

నిరతాన్నప్రచారమును, బ్రాహ్మణభక్తి పరాయణులను నగు శ్రీయుత గోవిందనాయకుగారు (ఇన్స్పెక్టింగు ఆఫీసర్ రివెన్యూ) ఉపకారవేతనమునైన తమ ఉద్యోగమును వదులుకొనిరి. పిరి స్థానము నరసూలు యార్ జంగు బహద్దురుగారు నియమింపబడినారు.

అభివృద్ధిశాఖ స్థాపించబడి చాలకాలమయ్యెను నిటీవలనే యిది నిద్రావస్థనుండి మేల్కొను చిహ్నములు గానవచ్చినవి.

పురారణనకు పరిశోధకశాఖాధికారి యగు యజ్ఞానీ సాహెబు ఎం. ఏ. గారు ఇంగ్లాండులో నుండుటచేత నీ శాఖాకార్యములందు చెప్పదగినపని యేదియు నీ సంవత్సరమున జరిగియుండలేదు.

హైదరాబాదు రక్షకశాఖాధిపత్యము శ్రీయుత వేంకటరామ రెడ్డిగారి వహించి అత్యంతవైపునముతో తమ విధి కృత్యములను తృప్తికరముగ నెరవేర్చి ప్రభువుయొక్కయు ప్రజలయొక్కయు మెప్పును బడసిరి.

కోర్కొరి కస్తమూనాశాఖాధికారి యగు రాజాఇందర్ కర్ బహద్దురుగారు నేంటు నిహలుసింగుగారిచే నిజాంప్రభుత్వమును గురించి హింఖాపత్రికయందు వ్రాయబడిన వ్యాసములకు విమర్శనాపూర్వకమైన ప్రత్యుత్తరమును బ్రచురించి తమకును తమ కుటుంబమువారికిని సహజముగ నున్నట్టి స్వావిభక్తి పరాయణత్యమును వెల్లడించిరి.

దివాఖాబహద్దురు కృష్ణమాచార్యులవారి నియమితో ద్యోగకాలము వారివయసునట్టి పూర్తియైనను ఆవసరమునుబట్టి యిది హెచ్చించబడినది.

ఆంధ్రోద్యమము

నిజాము రాష్ట్రమునందలి యెనిమిది తెలుగుజిల్లాలలో ఆదిలాబాదునందు దప్ప తక్కిన వానియందు కొంతవరకు ఆంధ్రోద్యమప్రచారము సాగిన దని చెప్పవచ్చును. 17 తా

కాల ప్రధానస్థలములందు ఆంధ్రజనసంఘములు నెలకొల్పబడినవి. ఇంక నిరుపదిమూడు తాతాకాలయందు స్థాపించబడియున్నది. ఆంధ్రజనసంఘములు ప్రతినిధులు హనుమకొండ యందు సమావేశమై కేంద్రసంఘమును స్థాపించిరి. కేంద్రసంఘ ప్రథమ సమావేశము హైదరాబాదు నందు జరిగినది.

ద్యోతీయ సమావేశము నల్లగొండయందు జరుపుట కేర్పాట్లు చేయబడుచున్నవి. నిజాం రైల్వేయందు గొప్ప ఉద్యోగముననున్న రావుబాద్దురు వేంకటరెడ్డిగారు కేంద్రసంఘమునకు అధ్యక్షులుగ నున్నారు. కేంద్రసంఘకార్యదర్శి యగు శ్రీయుత మాడపాటి హనుమంతరావు పంతులుగారు రుధిరోద్ధారి సంవత్సరమున హుజూరాబాదు, వరంగల్లు, ఖమ్మము మధిర, మూలూబునగరము-మెదక్, నూర్యాపేట, నిజామాబాదు, నల్లగొండ, సంగారెడ్డి, మేడిచల్, భోనగిరి, మున్నగు స్థలములకు వెళ్లి ఆంధ్రోద్యమప్రచారము సాగించిరి. ఉత్సాహపూరితులును, దేశాభిమానులును నగు శ్రీయుత పువ్వాడ వేంకటప్పయ్యగారు నిజాంరాష్ట్రాంధ్రదేశములో పర్యటనము సలిపి పెక్కు నూతనాంశములను పత్రికాముఖమున దెలియబరచిరి. మరికొందరు యువకు లచ్చట్లచ్చట్ల పర్యటన మొనర్చి ఆంధ్రజనసంఘములను స్థాపించుటయందు వోడ్పడిరి.

పిల్లలమట్టి, విసునూరు, చినమల్లారెడ్డి, రాజంపేట, ఇండ్లూరు, కిరికొండ, కోరట్ల, చందుపట్ల, తుమ్మలగూడెము, గార్ల మున్నగు మామూలలందున్న గ్రామములలోను గ్రంథాలయములు నూతనముగ స్థాపింపబడుట ఆంధ్రోద్యమాభివృద్ధిని సూచించుచున్నది.

నూర్యాపేటలోని వర్తకులు వర్తకసంఘ మొకటి స్థాపించి ఇతరచోట్లనర్తకులకు మార్గదర్శకులైరి.

పద్మశాలిసంఘ మిచ్చట నున్నది. పుల్లంపేట వాస్తవ్యులును, పద్మశాలి పత్రికాసంపాదకులును నగు నూకల చిన్నయ్యగారి యధ్యక్షత్వక్రింద పద్మశాలి ద్యోతీయసమావేశసభ హైదరాబాదునందు జరుపబడినది.

యాదవజన సమాజమువారును సమాజాభివృద్ధికై ఆత్మ్యంతాభిమానముతో కృషిచేసిరి.

సాంఘికసంస్కారములు

సంఘసంస్కారసమావేశసభ గుల్బర్గాయం దీసంవత్సరమున జరిగినది. దేశభక్త జయకరుగారు సభాధ్యక్షుర వహించిరి. ప్రతిస్థానాండి ప్రతినిధులు సభకు విచ్చేసిరి. పూర్వాచారపరాయణులు ప్రతిస్థాపించి అంతరాయములు గల్పించినవనభ జయప్రదముగ జరిగినది. విశంతూద్యావోది తీర్మానములు బహుజనాభిప్రాయమున అంగీకరింపబడినవి.

హైదరాబాదునం దొక విలంతువివాహము ఉన్నవ నుబ్బారావుగారి గృహమున జరిగినది. ఇది శాఖాంతరవివాహము. వరుడు మాధ్యుబ్రాహ్మణుడు. పధువు నియోగిశాఖకు జెందిన విలంతువు. నెకంద్రాబాదునందు మరియొకవివాహము దుర్గాశంకరుగారి యాజమాన్యమున జరుపబడినది. ఇచ్చటిప్రజల యందుగూడ వీనియందు నిరసనకంటె ఆదరణభావ మెక్కువగ నుండుట కీవివాహములరెండు వైభవముతో జరుపబడుటయే నిదర్శనము.

క్రైస్తవులు కొందరు ఆర్యసామాజికల ప్రార్థనలను హిందూమతమును స్వీకరించిరి.

హిందూసంఘము హైదరాబాదునందు స్థాపింపబడినది. శ్రీయుత వామన్ నాయకుగారే దీనికి కార్యదర్శిగనున్నారు. రాయచూరుజిల్లాయందు హిందూమహమ్మదీయులమైత్రిక ధంగము వాటిల్లినపుడు ధారణసభలు సమావేశపరచి న్యాయముగ పరిష్కారముజరుగుట కీసంఘమువారు ప్రయత్నించిరి. హిందూ అనాథాలయమొకటి హైదరాబాదునందు స్థాపింపబడుట ఈ హిందూసంఘముయొక్క ప్రయత్న ఫలితమే! గోస్వామిరాజా ప్రతాపగిరిగారు గొప్పవిరాళమును దయచేసి అనాథాలయ స్థాపనయం దెంతయు తోడ్పడిరి. అనాథబాలురు అన్యమతావలంబులు గాకుండ కాపాడబడిరి.

వి వి ధాం శ ము లు

ఆంధ్రపీఠకంఠరవ, కలియుగభిమాదిరుదాంచిత లగు శ్రీయుత కోడిరామమూర్తినాయకుగారు గతరుద్రోద్ధారియందు హైదరాబాదుకు విచ్చేసి తమయనవ్యసాహస్యప్రదర్శనములతో బాహుబలునుజూపిరి. వీరికి "జగదేశ్వర" "వల్లూరాండ" యను బిరుదులు హైదరాబాదు, నెకంద్రాబాదు పొదుటచే నొసగబడెను.

సుప్రసిద్ధ కలగు శ్రీసోమనాథరావుపంతులుగారు హరికథాకాలక్షేపములతోను, ఉపన్యాసములతోను హైదరాబాదు

ఆంధ్రులయందు నవీనభావములను, నూతనోత్సాహమును గల్పించిరి. శ్రీయుత టేకుమల్ల రాజగోపాలరావుగారును, శ్రీశేషాద్రిరమణపులలో నొకరగు శ్రీమాన్ దూపాటి వేంకటరమణాచార్యులవారును పరిశోధకసంబంధమైన అపూర్వఉపన్యాసములతో విజ్ఞానమును ప్రసాదించిరి. విశ్వామిత్ర కాశిక్ మున్నగువారి యుపన్యాసములు హిందీభాషయందు జరిగినవి. ఆది హిందూసాంఘికసమాజముయొక్కయు, జీవరత్నజ్ఞానప్రచారకమండలియొక్కయు నార్జీ కోత్సనములు జయప్రదముగ జరుపబడినవి.

శ్రీకొచ్చిన్ మహారాజగారియాధిపత్యమున ఆయుర్వేదవైద్యమహాజనసభ హైదరాబాదునం దీసంవత్సరమున జరిగినది. మూలికలు, టీవృద్ధులు రమణీయముగ ప్రదర్శనశాలయం దమర్చబడినవి.

శ్రీ కొమట్టాజు వేంకటలక్ష్మణ రావుపంతులుగారి మరణానంతర మీరాజ్యములోని ఆంధ్రభాగమునందు పలుచోట్ల సమాన్యాసకసభలు జరుపబడినవి. కోరట్ల యనుగ్రామమున లక్ష్మణరావుగ్రంథాలయము స్థాపింపబడినది.

కాకినాడయం దీసంవత్సరమున కాంగ్రెసు జరుగుటచే కాంగ్రెసునాయకులు పలువురు హైదరాబాదునకు వచ్చుట సంభవించినది. ఇచ్చటి కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షు లగు శ్రీయుత వామననాయకుగారు ధైర్యోత్సాహములతో వ్యయప్రయాసముకొల్పి కాంగ్రెసునాయకులను సన్మానించుటయందు ప్రశంసార్హమైన యేర్పాట్ల నొనర్చి హైదరాబాదు ప్రజల గౌరవమును గాపాడిరి.

హైదరాబాదునండి కాంగ్రెసుకు వెల్లినవారి సంఖ్య అధికముగ నుండెను. ఇంతకుపూర్వ మేసంవత్సరము కాంగ్రెసుకు నింతమంది జను లచ్చటినుండి వెల్లియుండలేదు.

హైదరాబాదు, నిజామాబాదు, నాందేడు, పర్భనీ మున్నగు స్థలములం దీసంవత్సరమున స్థానవాగ్ధి వ్యాపించియుండెను.

మరణములు

దివాన్ బహద్దురు నేటు రామగోపాలగారును, రాజా నరసింగిరీగారును, స్వర్గస్థులైరి. నేటుగారి ఖ్యాతి జగద్విదితము. వారెంత ధనాధ్యులో నంతధర్మాత్ములు. సత్రములు మున్నగునవశేకచోట్ల స్థాపించి యజరామరమైన కీర్తిని గడించిరి. రాజా నరసింగిరీగారి చచ్చటి భవంతులలో ప్రసిద్ధులు. వీరికిఘోలగు గోస్వామి రాజాప్రతాపగిరి, రాజాధనరాజగిరిగార్లు రాజానరసింగగిరిగారి జ్ఞాపకార్థము హైదరాబాదులోని కొన్నిసంస్థలకు విరాళములను దయచేసిరి. ఆయుర్వేదవైద్యుండు నిపుణులని ప్రసిద్ధికెక్కిన ఆయుర్వేద కవిరాజుబిరుదాంకితు లగు హక్కింపారిగోవిందుగారి సంవత్సరముననే కీర్తిశేషులైరి.

మ హాచి క ము
రాకుండుట క్షుణ్ణుటిమందు
జ్వరము ప్రారంభించినవెంటనే
యీమందు 3 పూటలు వాడినచో
జ్వరము తగ్గి, మహాచి క ము అసలు
వాక్కువేచూపవు. అనేకమంది
వాడి గుణమును పొందియున్నారు.
1 డబ్బి 3 గురికిమందురు 2/ ఏ. పి. వెదు
గ డాక్టర్ తల్లం వెంకటరెడ్డి

హిందీ - తెలుగు
బాలశిక్ష 0-6-0
మొదటి వాచకం 0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ ౧-౦-౦.
తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు
కీలయిన నులభకై లిని వ్రాయబడినది.
తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్ర భౌతిక శాస్త్రాలయ,
7, రంబుకెట్టిపేట, మృతాన

వృత్తాంతలేఖలు

తిరుత్తని

(స్వకీయవిలేఖరి, నంది)

వారావరణము

ఏప్రిల్ 8:— ఎండలు తీవ్రముగ కాయము రైతులు ఏకాగ్రముగ జేసిన పుంజభూములలోని రాగి వేరుశనగ వైర్లకు బావులయందు వీరులేక వట్టిపోయి వెంటనే వీరు పొరుగుటకును వీలులేకుండుటచే ఆపైట్టిన వైర్లు మలమల మాడిపోవుచున్నవి. పగటివేడిమి మాత్రమేగాక రాత్రులయందును అద్భుత యెక్కువగా నుండుటచే భరింప శక్యముగాక ప్రజలు తనా తనా పడుచున్నారు. మండుచున్న మంటపై నేయిపోసినట్లు, మొన్నను అర్ధమిక్కి వర్షముపడి వెంటడిగ తీవ్రజ్వాలలతో నెండలు గాయుచుండుటచే వేడిమి యధికమై అల్లాడజెట్టుచున్నది.

శావిముజురాలు

ఈవత్సరమున వర్షములు సకాలమున గురియనికారణమున నీతాలాకాయం దంతటను వరివైర్లు బొత్తుగా ఫలింపలేదు. కాలము దప్పి పడిన స్వల్పవర్షమువలన వచ్చిన నీటిసాయముతో రైతులుపెట్టిన వరివైర్లు సయితము శావియైపోయినందున రైతులందరును తమ విషమస్థితు తెలింగించుచు “శావిరిమజు” యిప్పింపవలసినదిగ మాతాలాకా ప్రాప్రయిటరువారగు శ్రీతిరు పతి మహాంకువారికిని, వారి తాలాకా తాబేదారులకును విన్నపముల విరివిగా సంపుకొనియుండియు, వారు మానముతో యుండుటచే ప్రజల తాళింపుమును చెంది సక్రమాంతరమునకు గలుగ నాయత్త పడుచున్నారు గాన, యిప్పుడైనను తాలాకాధికారులు మేల్కొంచి మామూలుగ ప్రజలంగీరు ఏర్పాటులను నిర్వహించి సాయపడుట యుత్తముగ నుండును.

సుబ్రహ్మణ్యస్వామి దేవాలయము

ఈయూరియందలి పర్వతముపై వేంచేసియుండు శ్రీ స్వామిలవారి ఆలయపరిపాలనమును శ్రీకార్యేటివగర మైనరు జమిందారులకు గార్హి య ను గా నుండి నిర్వహించుచుండిన శ్రీమాకొ డ్డబ్బు. డి. మదాచార్యులుగారు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు నాలుగు రోజులక్రిందట చిత్తూరు సబ్ కలెక్టరువారిచే “రికీ వరు”గా నియమింపబడిన శ్రీయ్యత విండ్లచెరువు కృష్ణయ్యగారికి ఛార్జి వూర్తగా శ్రీస్వామివారి ధనకనకవస్తువాహనములతోడ నొప్పజెప్పినందున ప్రస్తుతము రికీవరుగారే దేవాలయకార్యక్రమముల నిర్వహించుచున్నారు.

ఖద్దరు స్టోరు

ఈయూర నిటీవల నూతనముగ నియమింపబడిన ఖద్దరు దుకాణమున వస్త్రములు వగైతాలు సత్వరముగ విక్రయమగుచున్నవిగాని, స్థాపకులొక్కటను బహిరంగ మగు బాగాయం దుంచెదరుగాక.

తిరుత్తనితాలాకారైతులసంఘము

సుమారు రెండుమాసముల నాడియూరతాలాకా గ్రామాదులలోని రైతుప్రముఖులు కొందరు చిత్తూరులోని శ్రీమాకొ. సి. ఆర్. పార్థసారథిలయ్యంగారు వారి యాజమాన్యమున సమావేశమై తాలాకా ప్రాప్రయిటరుగు తిరుపతి ప్రేమహంతు వారికిని, తాలాకారైతులకునుగల సర్వేతగాదాలు, రొక్క ఛాన్య తీర్వతగాదాలు, ఎట్టేట్ ల్యాండు ఆప్రేమల గలుగుచుండు దురంతములు వగైరాలనుగూర్చి చర్చించుటగాను “తిరుత్తని తాలాకా రైతులసంఘము” అను పేర నొకసంఘమును స్థాపించియు కొన్ని నిబంధనల తయారుచేసియు, మరల వెంటజే రైతులమహాసభను సమకూర్చి దినము నిర్ణయించియు, రైతుల నందరిని విరివిగ నాహ్వానించుట కాహ్వానపత్రములు కొన్ని వేలముద్రించియు, నింతదనుక మరియొక సభ జరిపి, భౌతికార్యక్రమ మాలోచింపకయండుట మిగుల శోచనీయముగ నున్నది. ముందైనను సంఘకార్యదర్శులు ప్రజాభ్యుదయమునకు సాధనమగు రైతుల సంఘవిషయమున సాయపడి కృతకృత్యులయ్యెదరు గాక.

కాంగ్రెస్ ప్రచారము

తిరుత్తని తాలాకాపక్షమున ప్రచారమడుగ నియమించి యుండు శ్రీ పుల్లూరు నుబ్బరాయశెట్టిగారు, రీ మధ్య పూని నూంగాడు, నెల్లూట్టూరు, చివ్వాడ, కడైరా గ్రామాదులలో

ప్రచారము గావించి నాలుగజాబుల వందా నివృత్తానికి జాతీయ మహాసభకు సభ్యులుగా ఆసేవలను చేర్చినారు.

బోర్డు మాధ్యమిక పాఠశాల

ఈయూరియందలి బోర్డు మాధ్యమిక పాఠశాలయందు విద్య ముంచిపద్ధతులతో, బోధింపబడుచున్నది. గ్రామవాసుల సాయమును ఆభిమాన మింతకన్న వెక్కువగా నుండినవో త్వరగ ఉన్నతపాఠశాల కాగలదనుటకు సందియములేదుగాన, ప్రజల తీవ్రమణమును బాధవిడువకుండురు గాక.

బందరు
(స్వకీయవిలేఖరి)

అల్పహార విందు

మాజీలాకైత్తుగంగుల వైయగారు బదిలీయిపోవు సందర్భమున (పెసింగురంగయ్య (రావుబహద్దర్) గారు అల్ప హారవిందు గావించియుండిరి.

నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము
(స్వకీయవిలేఖరి)

శ్రీయ్యత గుంటూరు వెంకటసుబ్బయ్యగారు వీట గడచినమాసమున కావలి, కందుకూరు, కనిగిరి తాలూకాల యందు ప్రచారము నలుపుచుండిరి. మార్చి 1, 2 తేదీలయందు ఒంగోలునకల్లి కావలికస్త్రాంకులమునకు కలయక వస్త్రములను కొనితెచ్చిరి. 3 తేదీ కావలికస్త్రాంకులపు తెక్కలను రినిభేదేసి జమాఖర్చు పట్టీలను తయారుచేసిరి. 4 తేదీ కావలికస్త్రాంకుల కొనికొ గోబాలకృష్ణయ్యగారు చిట్టగుంటగ్రామమున కేయించు వస్త్రములను, మగ్గులమిడినే తనిభేదేసిరి. వస్త్రములనుస్వల్పమై చతురుమాటతోనే కల్తీతక తయారుచున్నవని ఖద్దరు బోర్డువారికి రిపోర్టుపంపియున్నారు. 5 తేదీ కలయక కావలిగ్రామమునకు తేసిరి. 6 తేదీ సభ్యులనుచేర్చి చందాలను కనూచేసిరి. 6 తేదీ బ్రాహ్మణకాకగ్రామము చేరి శ్రీయ్యత ఓరుగంటి రావు చంద్రయ్యగారిచే నేయించబడు వస్త్రములను మగ్గులమల పరిక్షించి, ఏమాత్రమున కల్తీకరుగుట తనిభేదేసిరి ఖద్దరుసంఘమువారి రిపోర్టును పంపియున్నారు. 7 తేదీ కృష్ణపాడు గ్రామమునకు తేలిరి. అచ్చట శ్రీ ఓరుగంటి రావుచంద్రయ్యగారి వగ్గుల మిడి వస్త్రములను పరిక్షించిరి. గ్రామమునం బోబహిరంగ సభయందు ఖద్దరు పాడుఖర్చునుగూర్చి యభ్యసించిరి. 8 తేదీ సోమవరపుపాడు గ్రామమునందు సభ జేర్చి, ఉపన్యసించి, కాంగ్రెసుసంఘమును స్థాపించిరి. ఆంధ్రవారవత్రికను తెప్పించుటకు ఏర్పాటుచేసిరి. 9 తేదీ బ్రాహ్మణకాక అగ్రహారముందు కాంగ్రెసుసంఘమును స్థాపించిరి. 10 తేదీ సభ్యులను తేర్చిరి. శ్రీయ్యతలకు వేసరకల్లి గంగ రెడ్డి, కట్టిపాటి నుబ్రహ్మణ్యంగారు అభ్యక్షులు, కార్యదర్శులుగా యెత్తుకొనబడిరి. 10 తేదీ శ్రీ వెంకటసుబ్బయ్యగారు బ్రాహ్మణకాకగ్రామము చేరిరి. అచ్చట నొకసభజేసి కాంగ్రెసు సంఘమును స్థాపించిరి. 20 తేదీ సభ్యులను తేర్చి చందాలను కనూచేసిరి. తర్వాత కావలిగ్రామము చేరిరి.

కనిగిరితాలూకా ప్రచారము

శ్రీయ్యత వెంకటసుబ్బయ్యగారు మార్చి 16 తేదీ బల్లిపల్లి గ్రామమునకు విచ్చేసిరి. బహిరంగసభలో నొకాకరణోద్ద్యమమునుగూర్చి యు ఖద్దరుపాడుఖర్చును గూర్చియు ఉపన్యసించిరి. 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 తేదీలయందు గురువాచేటి, కట్టికొండపల్లి, పామూరు, మోపాడు, రూమాటిపల్లి గ్రామం, బలికపాలెం, మార్కొండాపురం, తక్కెళ్లపాడు గ్రామం మున్నగు ప్రదేశములకు తేర్చి బహిరంగసభలను గావించి, ఖద్దరు పాడు ఖర్చునుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. కొన్ని గ్రామాదులందు ఆంధ్రవారవత్రికను తెప్పించుకొనుటకు తగు ఏర్పాటులను చేసిరి. వీలగుచోట్లల్ల యింటింటికీ తేర్చి నిరాకరణోద్ద్యమమునుగూర్చి ప్రబోధము గావించిరి. 23 తేదీ కనిగిరిగ్రామం చేరిరి. ఫిర్యా కాంగ్రెసుసంఘమును ఏర్పాటుచేసిరి. జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘ సామాన్యసభకు ప్రతినిధుల యొక్క కల సభయందు నుండి జరిపించిరి. 25 తేదీ కాల్వ కందుకూరుతాలూకాకు ప్రయాణమై చుట్టూపాలెం గ్రామము చేరి 26 తేదీ అచ్చట ఉద్ద్యమమునుగూర్చి బోధించిరి. 27 తేదీయందు 31 తేదీలయందు అచ్చు కరం, మిట్టపాలెం, పెంజేరు మున్నగు గ్రామాదులయందు ఉద్ద్యమమునుగూర్చి బహిరంగసభలజేసి ఉపన్యసించిరి.

శ్రీనుకపల్లి రాఘవులుగారు

నుకక రిల్లిపుట్టుగాడు జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘ కంచకు ప్రచారము. మార్చి 16 తేదీయందు కొత్తూరుతాలూకాలోని మాల వాడలయందు ప్రచారము చేయుచున్నాడు. గండవరం, కంకల్ల పాలెం, జల్లూరు, కొంకపేట, కవుతుగుంట, రామన్నపాలెం, కాజాపాలెం, నాయుడుచెరువు, బొడ్డువారిపాలెం మున్నగు గ్రామాదులకు చేరిన పంజములలో ఖద్దరు అపింసానకము, మద్య పాననీషధము, మున్నగువిషయముల గూర్చి బోధించిరి.

మహమ్మద్ ఖాజా మొహిదీన్

వీరు మార్చిమాసమున కంతయు నెల్లూరు, మోపాడు, గంగపట్నం, కొంకటూరు, పొట్టూరు, పొట్టిపాలెం, ఇంటి పాలెం, బుద్దిరెడ్డిపాలెం, ఇందుకూరుపేట, బాదనకూరు, జల్లూరుపాలెం గ్రామములలో ప్రచారము జేసిరి. 128 తేదీ సభ్యులను తేర్చిరి.

దేశిరెడ్డి శేషురెడ్డిగారు

ఈనెల మార్చి 24 తేదీ వీరు కొత్తూరు గ్రామముచేరిరి. తపాలా కాలము నైద్యకాలవద్ద మద్యపాననీషధమును గూర్చి బహిరంగ సభలో నుపన్యసించిరి. మహాన 2000 నైగా జనులు విచ్చేసి యుండిరి. శ్రీ శేషురెడ్డిగారు కొత్తూరుగ్రామమునందు నాలుగు దినములయందు క్రతిదివమున, గొప్పగొప్ప సభలుగావించి ఖద్దరు మద్యపాననీషధము మున్నగువిషయములగూర్చి ఉపన్యసించుచున్నారు. అచ్చట కాంగ్రెసుసంఘమును స్థాపించి 15 తేదీ సభ్యులను తేర్చి చందాలను కనూచేసిరి. వీరి తగ్రామమున నుండిన 4 రోజులలోను కల్లంగడియందు దేవాలయము కల్ల విక్రయింపబడలేదనియు, తీరివయింపకున్నా ప్రభుత్వాధికారులకు రిపోర్టుచేసికొనబడినదనియు తెలియుచున్నది.

శ్రీయ్యత గాడేపల్లి పద్మనాభయ్య - బొమ్మా శేషురెడ్డి గారు

వీరు గండవరం ఫిర్యాయందుండి ఖద్దరు ప్రచారము చేయుచున్నారు. ఖద్దరు కొ-ఆవకల్తీ సంఘమును స్థాపించుటకు వాటాలనుకేయించి కనూచేయించుచున్నారు. కంచకు నేరసంక్రమపాఠశాలలోనగనిదిర్తము గండవరముచుట్టునందు గ్రామాదులలో ప్రచారముచేయుచు ఇంటింటి వారపు మంతలు పెట్టింది, విద్యుము, కర్లు మున్నగు ధాన్యము కనూచేయుచున్నారు. కొన్ని గ్రామాదులయందు కాంగ్రెసుసభ్యులను తేర్చి చందాల కనూచేయించుచున్నారు. గండవరమునందు రంగుల కాథావా నోదానిని స్థాపించిరి. ఇచ్చట అన్నిరకముల రంగులు, అద్దకములు, అద్దక పులకములు మున్నగునవి తయారుచేయబడుచున్నవి. ఈ కాథావానందు శ్రీయ్యత నాలుగు నుబ్రహ్మణ్యంగారు బందరు జాతీయకాకాలయందు కేంద్రపాది, కనికరముచున్నారు.

సకృన్ దంతచూరము

ఈ చూరము కేరళావస్త్రపులతో తయారు చేయబడినది. కల్ల సంబంధమైన వ్యాధులన్నిటిని పోగొట్టును. దబ్బి 1-కి 2 అణాలు. దణక 1-కి రూ 1-4-0. టి. ఎన్. స్వామినాథశాస్త్రి, 3 ఎ. ఆలంగాతా పిల్లెడి, తిరుల్లి క్కేడి, చుదాను.

నూతన గ్రంథములు

- 1 సీజరు చరిత్రము:— ప్రజాభ్యుదయమున గోత కతియూరును చదివి తీరవలసింది. కొన్నియ వివాదముగా నుండిన శ్రీయ్యత నెమలి పట్టాభిరామరావుగారును విజయనగరం కాతేజ ప్రాథమిక శ్రీ వెంకటరంగయ్యగారును వీరికలవాసి యున్నారు. పటములకుంది అపూర్వ చిదితచరిత్రము. రూ. 1.
- 2. మారిశ్చంద్రచరిత్రము:— కంకర గౌరవకవుల తొలి కవ్యములచే విలసిల్లుచు నులభకైతిని వ్రాయబడిన కవిత గంధము. రూ. 0.12-0
- 3. బుద్ధుడు:— తేటమాటలతో వ్రాయబడినది. బా మ్మలు కలవు. రూ. 0.2-0
- 4. చెన్నరాజధాని:— 5 క కరగతికి అపూర్వము నది బొమ్మలచే నిండియున్నది. రూ. 0.1-0
- మరా:— ఈనెలలోగా వ్రేవనిలో నే మూటివ్రేను కొనవారలకు 100-కి రూ. 25 చొప్పున కమిషనుఇవ్వబడును.
- గంధకర్త: ముడియం సీతారామరావుగారు, వియ. యల్. టి., మదనకల్లి, చిత్తూరుజిల్లా. రామ్ అండ్ సన్సు, మదనపల్లి.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము
ప్రతిషాపులో దొరకును

చక్కని డబ్బితో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింట నుండదగినది

అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు లేక 109 వేర్రి రోడ్డు, బొంబాయి.

సెల్ ఫోన్ ఫిల్లింగు

"ఆ గేట్"

ఫ్రంట్ పేజీ

పాకాటెన్ వెల్ ప్రశంసనందు, నూతనశక్తి అని చెప్పవచ్చు ఈ "ఆ గేట్" కలము, అమెరికా అన్నీ కియా, మొదలగు ఖింతములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడిప్పుడు మన హిందూజాతీయులందు కూడ మిక్కిలిముగా జనాదరణ పొందుచున్నది.

సాదరణమయిన "ఆ గేట్" కలము

2957

మామూలుగా ఉపయోగించబడు ఉత్కృష్టానికి బదులు "ఆ గేట్" గాజుపాత్ర నువ్వయోగించుట యద్భుతమగు నూతన శిధానము. ఒకతూరి సిరాలో ముంచివేయడం అయిదు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.

మైలాపూరు

విక్టోరియా డిపో,

మదరాసు.

వెంట్రుకలే అందము?

రాతిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంట్రుకలు దువ్వెనతో ఊడిరాకమునుపే త్వరపడు. ఊడినప్పుడు మొదలు వెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడైపోవును.

అంతవరకు రానియవద్దు

నేడే

కమినియా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజెస్టరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కల్లి కోగమవును, కిలో మాంసపు మొత్తము, యిది దివ్యమైనది. వెంట్రుకలు కట్టుట గాని, గలకల గాని యంతయు మీ వెంట్రుకలకు దురల యెప్పుడీ తెలివనమును గల్గి కట్టుకలె నుండి తెరయై చూడును.

ఈ కోజువానీ దీనిని కరీషింతి చూడును

వెంట్రుకలు యెట్లుకట్టుకొనవలెనో కనిపెట్టుడు

కమినియా కలమును నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైనది తెలుసు.

ఇది బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి. వి. పి. వార్టీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని పోజులలో ఈ కింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు నువ్వన ప్రవృత్తి, లేక అల్లరు కావలసినపుడు

"టటో దిట్ బహాదు"కు వ్రాయును.

ఇది రిజెస్టరు చేయబడినది. అన్ని దుకాణములందు.

కొత్త బుడ్డి 1కి రూ. 2-0-0

పాత బుడ్డి 1కి రూ. 0-12-0

పాత బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతియందు చల్లిన మిక్కిలి

మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును

ఇది నయం అమృతాంజనమునకు, నరకు అమృతాంజనమునకు కూడా వలెను.

అంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్స్ కంపెనీ,

130

మామూలీ సినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

వెనులభము! (పోస్టుభిక్షుల ప్రత్యేకము) గుణాధికము.

జీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి సైత్యకాకల

కీమతలు దివ్యమృతము. అజీర్ణము, అపచి, అపులింతలు,

అగ్నిమాంద్యము, అతివాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల

యందు బలతయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, కిరస్సు,

ప్రేళ్లు, అస్థులు, మొదలగు వానియందు గలిగిడి నొప్ప

లను బోగొట్టి దేహమును మంచి యారోగ్యమునకు

దెచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేకవాత నొప్పలను వెంటనే

మాన్యును. యిందు అనేక ఔషధములు చేరినవి. అనుభవము

గల ఔషధమగుటచేతను పరమహంసక్రియ యిది చెప్ప

వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:—

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలమర్రు, కృష్ణా జిల్లా

The Zandu Pharmace- utical Works Ltd..

Elphinstone Road, Bombay.

జాండు ఫార్మాటికల్ వర్కుస్-ను

లిమిటెడ్, బొంబాయి.

మొదటిరకం చంద్రప్రభా మాత్రలు

ఇది కలకత్తాలో జాండు ఫార్మాటెక్స్, మాక్రీ ధర్మము,

మొదలగు వాటిని జీర్ణి కాస్త్రోత్తముగా ఉయోగు చేయ

బడినది. నూతనముతో కలిసిపోవు కున్నది, మూత్రము

ద్వందు తీసి (phosphate); తెలుపు మొదలగు, సె,

కోగమలు, నడుమ నొప్పి, వాతకోగము, కృమము,

బలహీనత యితర శ్రీమంబులమైన అంతువ్యాధులు

మొదలగునవి త్వర కునకును.

ఒక రూపము ఔషధముల బుడ్డి 1-కి రూ. 1/5-0

8 బుడ్డుల ఒక సా అర్ధము పంపిన ప్యాకెట్టు పోస్టు

చెల్పుట యిచాము.

మా ఔషధములు క్యాటలాగ్ యిచాము గా కుంపడును

Sole Agents

H. Damodar & Co.,

43, 45, 47, 49, 51, 53, 55, 57, 59, 61, 63, 65, 67, 69, 71, 73, 75, 77, 79, 81, 83, 85, 87, 89, 91, 93, 95, 97, 99, 101, 103, 105, 107, 109, 111, 113, 115, 117, 119, 121, 123, 125, 127, 129, 131, 133, 135, 137, 139, 141, 143, 145, 147, 149, 151, 153, 155, 157, 159, 161, 163, 165, 167, 169, 171, 173, 175, 177, 179, 181, 183, 185, 187, 189, 191, 193, 195, 197, 199, 201, 203, 205, 207, 209, 211, 213, 215, 217, 219, 221, 223, 225, 227, 229, 231, 233, 235, 237, 239, 241, 243, 245, 247, 249, 251, 253, 255, 257, 259, 261, 263, 265, 267, 269, 271, 273, 275, 277, 279, 281, 283, 285, 287, 289, 291, 293, 295, 297, 299, 301, 303, 305, 307, 309, 311, 313, 315, 317, 319, 321, 323, 325, 327, 329, 331, 333, 335, 337, 339, 341, 343, 345, 347, 349, 351, 353, 355, 357, 359, 361, 363, 365, 367, 369, 371, 373, 375, 377, 379, 381, 383, 385, 387, 389, 391, 393, 395, 397, 399, 401, 403, 405, 407, 409, 411, 413, 415, 417, 419, 421, 423, 425, 427, 429, 431, 433, 435, 437, 439, 441, 443, 445, 447, 449, 451, 453, 455, 457, 459, 461, 463, 465, 467, 469, 471, 473, 475, 477, 479, 481, 483, 485, 487, 489, 491, 493, 495, 497, 499, 501, 503, 505, 507, 509, 511, 513, 515, 517, 519, 521, 523, 525, 527, 529, 531, 533, 535, 537, 539, 541, 543, 545, 547, 549, 551, 553, 555, 557, 559, 561, 563, 565, 567, 569, 571, 573, 575, 577, 579, 581, 583, 585, 587, 589, 591, 593, 595, 597, 599, 601, 603, 605, 607, 609, 611, 613, 615, 617, 619, 621, 623, 625, 627, 629, 631, 633, 635, 637, 639, 641, 643, 645, 647, 649, 651, 653, 655, 657, 659, 661, 663, 665, 667, 669, 671, 673, 675, 677, 679, 681, 683, 685, 687, 689, 691, 693, 695, 697, 699, 701, 703, 705, 707, 709, 711, 713, 715, 717, 719, 721, 723, 725, 727, 729, 731, 733, 735, 737, 739, 741, 743, 745, 747, 749, 751, 753, 755, 757, 759, 761, 763, 765, 767, 769, 771, 773, 775, 777, 779, 781, 783, 785, 787, 789, 791, 793, 795, 797, 799, 801, 803, 805, 807, 809, 811, 813, 815, 817, 819, 821, 823, 825, 827, 829, 831, 833, 835, 837, 839, 841, 843, 845, 847, 849, 851, 853, 855, 857, 859, 861, 863, 865, 867, 869, 871, 873, 875, 877, 879, 881, 883, 885, 887, 889, 891, 893, 895, 897, 899, 901, 903, 905, 907, 909, 911, 913, 915, 917, 919, 921, 923, 925, 927, 929, 931, 933, 935, 937, 939, 941, 943, 945, 947, 949, 951, 953, 955, 957, 959, 961, 963, 965, 967, 969, 971, 973, 975, 977, 979, 981, 983, 985, 987, 989, 991, 993, 995, 997, 999, 1001, 1003, 1005, 1007, 1009, 1011, 1013, 1015, 1017, 1019, 1021, 1023, 1025, 1027, 1029, 1031, 1033, 1035, 1037, 1039, 1041, 1043, 1045, 1047, 1049, 1051, 1053, 1055, 1057, 1059, 1061, 1063, 1065, 1067, 1069, 1071, 1073, 1075, 1077, 1079, 1081, 1083, 1085, 1087, 1089, 1091, 1093, 1095, 1097, 1099, 1101, 1103, 1105, 1107, 1109, 1111, 1113, 1115, 1117, 1119, 1121, 1123, 1125, 1127, 1129, 1131, 1133, 1135, 1137, 1139, 1141, 1143, 1145, 1147, 1149, 1151, 1153, 1155, 1157, 1159, 1161, 1163, 1165, 1167, 1169, 1171, 1173, 1175, 1177, 1179, 1181, 1183, 1185, 1187, 1189, 1191, 1193, 1195, 1197, 1199, 1201, 1203, 1205, 1207, 1209, 1211, 1213, 1215, 1217, 1219, 1221, 1223, 1225, 1227, 1229, 1231, 1233, 1235, 1237, 1239, 1241, 1243, 1245, 1247, 1249, 1251, 1253, 1255, 1257, 1259, 1261, 1263, 1265, 1267, 1269, 1271, 1273, 1275, 1277, 1279, 1281, 1283, 1285, 1287, 1289, 1291, 1293, 1295, 1297, 1299, 1301, 1303, 1305, 1307, 1309, 1311, 1313, 1315, 1317, 1319, 1321, 1323, 1325, 1327, 1329, 1331, 1333, 1335, 1337, 1339, 1341, 1343, 1345, 1347, 1349, 1351, 1353, 1355, 1357, 1359, 1361, 1363, 1365, 1367, 1369, 1371, 1373, 1375, 1377, 1379, 1381, 1383, 1385, 1387, 1389, 1391, 1393, 1395, 1397, 1399, 1401, 1403, 1405, 1407, 1409, 1411, 1413, 1415, 1417, 1419, 1421, 1423, 1425, 1427, 1429, 1431, 1433, 1435, 1437, 1439, 1441, 1443, 1445, 1447, 1449, 1451, 1453, 1455, 1457, 1459, 1461, 1463, 1465, 1467, 1469, 1471, 1473, 1475, 1477, 1479, 1481, 1483, 1485, 1487, 1489, 1491, 1493, 1495, 1497, 1499, 1501, 1503, 1505, 1507, 1509, 1511, 1513, 1515, 1517, 1519, 1521, 1523, 1525, 1527, 1529, 1531, 1533, 1535, 1537, 1539, 1541, 1543, 1545, 1547, 1549, 1551, 1553, 1555, 1557, 1559, 1561, 1563, 1565, 1567, 1569, 1571, 1573, 1575, 1577, 1579, 1581, 1583, 1585, 1587, 1589, 1591, 1593, 1595, 1597, 1599, 1601, 1603, 1605, 1607, 1609, 1611, 1613, 1615, 1617, 1619, 1621, 1623, 1625, 1627, 1629, 1631, 1633, 1635, 1637, 1639, 1641, 1643, 1645, 1647, 1649, 1651, 1653, 1655, 1657, 1659, 1661, 1663, 1665, 1667, 1669, 1671, 1673, 1675, 1677, 1679, 1681, 1683, 1685, 1687, 1689, 1691, 1693, 1695, 1697, 1699, 1701, 1703, 1705, 1707, 1709, 1711, 1713, 1715, 1717, 1719, 1721, 1723, 1725, 1727, 1729, 1731, 1733, 1735, 1737, 1739, 1741, 1743, 1745, 1747, 1749, 1751, 1753, 1755, 1757, 1759, 1761, 1763, 1765, 1767, 1769, 1771, 1773, 1775, 1777, 1779, 1781, 1783, 1785, 1787, 1789, 1791, 1793, 1795, 1797, 1799, 1801, 1803, 1805, 1807, 1809, 1811, 1813, 1815, 1817, 1819, 1821, 1823, 1825, 1827, 1829, 1831, 1833, 1835, 1837, 1839, 1841, 1843, 1845, 1847, 1849, 1851, 1853, 1855, 1857, 1859, 1861, 1863, 1865, 1867, 1869, 1871, 1873, 1875, 1877, 1879, 1881, 1883, 1885, 1887, 1889, 1891, 1893, 1895, 1897, 1899, 1901, 1903, 1905, 1907, 1909, 1911, 1913, 1915, 1917, 1919, 1921, 1923, 1925, 1927, 1929, 1931, 1933, 1935, 1937, 1939, 1941, 1943, 1945, 1947, 1949, 1951, 1953, 1955, 1957, 1959, 1961, 1963, 1965, 1967, 1969, 1971, 1973, 1975, 1977, 1979, 1981, 1983, 1985, 1987, 1989, 1991, 1993, 1995, 1997, 1999, 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2011, 2013, 2015, 2017, 2019, 2021, 2023, 2025, 2027, 2029, 2031, 2033, 2035, 2037, 2039, 2041, 2043, 2045, 2047, 2049, 2051, 2053, 2055, 2057, 2059, 2061, 2063, 2065, 2067, 2069, 2071, 2073, 2075, 2077, 2079, 2081, 2083, 2085, 2087, 2089, 2091, 2093, 2095, 2097, 2099, 2101, 2103, 2105, 2107, 2109, 2111, 2113, 2115, 2117, 2119, 2121, 2123, 2125, 2127, 2129, 2131, 2133, 2135, 2137, 2139, 2141, 2143, 2145, 2147, 2149, 2151, 2153, 2155, 2157, 2159, 2161, 2163, 2165, 2167, 2169, 2171, 2173, 2175, 2177, 2179, 2181, 2183, 2185, 2187, 2189, 2191, 2193, 2195, 2197, 2199, 2201, 2203, 2205, 2207, 2209, 2211, 2213, 2215, 2217, 2219, 2221, 2223, 2225, 2227, 2229, 2231, 2233, 2235, 2237, 2239, 2241, 2243, 2245, 2247, 2249, 2251, 2253, 2255, 2257, 2259, 2261, 2263, 2265, 2267, 2269, 2271, 2273, 2275, 2277, 2279, 2281, 2283, 2285, 2287, 2289, 2291, 2293, 2295, 2297, 2299, 2301, 2303, 2305, 2307, 2309, 2311, 2313, 2315, 2317, 2319, 2321, 2323, 2325, 2327, 2329, 2331, 2333, 2335, 2337, 2339, 2341, 2343, 2345, 2347, 2349, 2351, 2353, 2355, 2357, 2359, 2361, 2363, 2365, 2367, 2369, 2371, 2373, 2375, 2377, 2379, 2381, 2383, 2385, 2387, 2389, 2391, 2393, 2395, 2397, 2399, 2401, 2403, 2405, 2407, 2409, 2411, 2413, 2415, 2417, 2419, 2421, 2423, 2425, 2427, 2429, 2431, 2433, 2435, 2437, 2439, 2441, 2443, 2445, 2447, 2449, 2451, 2453, 2455, 2457, 2459, 2461, 2463, 2465, 2467, 2469, 2471, 2473, 2475, 2477, 2479, 2481, 2483, 2485, 2487, 2489, 2491, 2493, 2495, 2497, 2499, 2501, 2503, 2505, 2507, 2509, 2511, 2513, 2515, 2517, 2519, 2521, 2523, 2525, 2527, 2529, 2531, 2533, 2535, 2537, 2539, 2541, 2543, 2545, 2547, 2549, 2551, 2553, 2555, 2557, 2559, 2561, 2563, 2565, 2567, 2569, 2571, 2573, 2575, 2577, 2579, 2581, 2583, 2585, 2587, 2589, 2591, 2593, 2595, 2597, 2599, 2601, 2603, 2605, 2607, 2609, 2611, 2613, 2615, 2617, 2619, 2621, 2623, 2625, 2627, 2629, 2631, 2633, 2635, 2637, 2639, 2641, 2643, 2645, 2647, 2649, 2651, 2653, 2655, 2657, 2659, 2661, 2663, 2665, 2667, 2669, 2671, 2673, 2675, 2677, 2679, 2681, 2683, 2685, 2687, 2689, 2691, 2693, 2695, 2697, 2699, 2701,